

Brassói Lapok

Ára 5 lei

Péniek
1931 * november 6

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

255. szám
XXXVII. évfolyam

Ára 5 lei

MA VIKTORIA és a HUSZÁR

a legszebb magyartárgyu
filmoperett

ABRAHÁM PÁL zenéje.

Főszerepben:
IVÁN PETROVICS
VEREBES ERNŐ
GRÖTL THEIMER

a brassói Modern Mozgóban

Imi kell róla

arról a hallatlanul szörnyű csendőrségi tankönyvről, mely minden magyar intellektuelt, kultúregyesületet és kulturmegnyilatkozást fenntartás nélkül a román állam ellen szövedő irredenta akciónak minősít, melyet a jó csendőrnök állandóan szem előtt kell tartania és a kellő pillanatban lecsapnia rá.

Imi kell róla? Többet kell tenni arról, azt a tankönyvet történelmi dokumentummá kell avatni, szimbólummá tenni egy rendszernek, s mint egy ősi eposzból a világot és népeket előállítását, ki kell belőle hámozni ennek a mostani korszaknak az elfajult észjárását, kódos lelkületét, a jó és nemies bizalmában való teljes fogyatékosságát.

Egy csendőrségi tankönyv, amely politizál. A csendőrt olyan témákkal traktálja, amelyről származása, iskolázása, foglalkozása után alig van halvány fogalma is. Intellektuelt, irredenta, kultúregyesület, sovinizmus. Éppen csendőrnök való táplálék.

Egy csendőrségi tankönyv, mely nem a községek rendjére, a betörők, banditák kezekeztetésére, az igazságszolgáltatás parancsainak végrehajtására teszi a hangsúlyt, hanem az állam polgárai jelentős részének a gyanubafogására, ellenőrzésére, puskát vállára vetnie, arra tanítja, hogy re, zaklatására.

Egy csendőrségi könyv, amely oktatással belegázol a jogrendbe, mikor egyesületeket és intézményeket is államellenes, irredenta bűnyekkel lát el, melyeket mint jogi személyeket előzetes vizsgálatok és javaslatok alapján íktattak be s amelyek a törvény és hatóság ellenőrzése és a nyilvánosság teljes napfény mellett működnek.

Mindenki irredenta legyen a csendőrnök szemében, mikor senkinek az. És egy ostoba szemmalomharccal pazarolja el a szerencsétlen, rosszulfizetett, alapjában jól is kezelhető s csak időnként hatalma tudatában megbokrosodó zsoldár azt az időt és energiát, amit az alaposan megromlott közbiztonság javára kellene fordítania.

Bizonyára az is a tankönyv tanítása, ahogy a keresztvári szerzést a magyar pándorszínészekkel szemben viselkedett. Túrte és élvezte a megadott közszéki bíró garázdálkodását. Hogyne, hiszen magyarul szó hangzott a színpadról, s a színpadon, azaz a cenzurázni kell, néztek magyarok, azt cenzurázni kell, ezeket gonosz irredentákként ellátni! Ez az ő kötelessége és ez a hivatása. Nem pedig az, hogy azt a hatóságilag szerzett jogot — ha már az emberrel nem szólnak —, hogy előadást tarthattak, nem a részeg községi bíróval, de a világ legnagyobb hatalmasságával szemben is megvédje. Másutt mindenütt így volna, de nálunk? Csak nem azért írták azt a tankönyvet?

Igen ez a tankönyv Mintha a háborúból, a gyűlölet legsötétebb korszakából itt maradt emlék volna. De nem emlék, élő forrás, égető valóság. Középkor. Afrika. A vadabb világ. Szenvedés azoknak, akik mást akarnak: bizalmat, becsületet, jószágot, megértést. Akik nem csendőrré akarják elintézni a történelmet, hanem a néppel, az emberrel, a megítéltséggel, felemelkedett erkölcsi igazsággal. Nem, mégse őrizték meg a könyvet, — szégyene volna a mai létünknek —, de egészet el és hamvait szórjútók szét, hogy még maradéka se legyen a földön!

25 milliót utaltak ki utjavításra,

hogy enyhítsenek a szörnyű munkanélküliségen

Az utjavításokat Kolozs, Torda, Hunyad és
Máramaros megyékben fogják eszközölni

Kolozsvár, november 4.

A kolozsvári tartományi igazgatóságról szerzett információk szerint a kormány utasítására a pénzügyminisztérium 25 millió lejt utalt ki abból a célból, hogy Kolozs, Torda, Hunyad és Máramaros megyék utvonalaikat kijavítsák. A jelentős összeg kiutalása Pop Valér dr. erdélyi miniszter intervenciójára vezetett vissza. Az erdélyi miniszter ugyanis ezen az úton tartja lehetőnek a kérdéses megyék munkanélküli problémájának a megoldását.

Hírek szerint az utjavítási munkálatok január első napjaiban indulnak meg és február végéig eltartanak.

Egy aradi társaság hatvan százaléért összevásárolja a Marmorosch-Bank betétkönyveit

Arad, november hó 4.

A Marmorosch-bankház kényszer-egyezségének érdekes fejleménye van Aradon. Egy társaság alakult a városban, amely

összevásárolja a Marmorosch bankra szorított betétkönyveket és azokért a betétszavak hatvan százalékát fizeti.

Nagyon sokan akadtak, akik betétkönyveiket már el is adták.

A különös akció mindenestre azt mutatja, hogy a Marmorosch-bankot még mindig jónak tartják és biznak abban, hogy a betétekért hatvan százaléknál sokkal nagyobb összeget fognak visszatéríteni.

A kormány cáfolja a gabonakiviteli jutalom megszüntetéséről szóló híreket

Bukarest, november 4.

A fővárosi lapok egy része tegnap komoly formában adott hírt arról, hogy a kormány a gabonakiviteli jutalom megszüntetéséről gondolkozik.

Ezt a hírt most az Argus és más közgazdasági lapok

a kereskedelmi minisztériumtól nyert felhatalmazás alapján cáfolják, a Curentul azonban továbbra is fenntartja.

A Curentul szerint a gabonakiviteli prémium eltörlése a mai körülmények között időszervi vált.

A gabonára ugyanis az egész vilá-

gon emelkedő tendenciát mutatnak s a brailai gabonafőzsdén is örvendős áremelkedés tapasztalható.

Nincsen indoklása tehát annak, hogy a kormány továbbra is a gabonaeportörök zsebébe fizesse azokat az összegeket, amelyek a kenyérbélyeg rendszer következtében befolyának. A kenyérbélyeg azért vezetett be, hogy az árusításból befolyó milliókkal a mezőgazdák segítsenek, sokkal helyesebb tehát, ha az exportörök kikapcsolásával valamilyen formában egyenesen a mezőgazdák juttatják a milliókat.

Kombinációk Jorga külföldi útja körül

Duca ellensúlyozására, vagy a költségvetési
felelősség elől ment-e a miniszterelnök Párisba

Bukarest, november 4.

Duca Párisban tartózkodik, Jorga hírtelen, minden előzetes bejelentés nélkül szintén odautazott. Ez a találkozás bőséges alkalmat nyújt a bukaresti lapoknak arra, hogy a miniszterelnök gyanusan gyors elutazását a liberális párt külföldi akciójával hozzák összefüggésbe. Különösen az ellenzéki lapok vannak azon az állásponton, hogy Jorga miniszterelnök nem a diszdisktori diploma átvétele miatt hagyta el a mai nehéz helyzetben az országot, hanem azért, mert Duca nem végzett hiábavaló munkát a francia politikai körökben s így a jelenlegi kormány minden aggodalma jogosult. Ezek szerint Jorgának az volna a feladata, hogy

amennyire lehet, ellensúlyozza azokat az eredményeket, amiket Duca a maga és pártja javára Franciaországban elért.

Egyébként pedig a befutó jelentések arról adnak hírt, hogy

a liberális párt elnöke nemcsak a francia politikusok megdolgozására gondol. Párisból Londonba is átmegy s itt is tárgyalni fog úgy a politikai, mint a gazdasági körök előkelőségeivel.

Hazafelé jövet pedig Rómában száll ki, ahol már meg is szerezte Mussolini-től a kihallgatásra vonatkozó meghívást.

Egyáltalában nem lehetetlen tehát, hogy Jorgát valóban a kormány sorsa iránti

aggodalom kergette ki ilyen hirtelen Párisba.

A nemzeti-parasztpárt hivatalos lapja, a Dreptatea, más magyarázatokkal kíséri a miniszterelnök külföldi útját. Szerinte Jorga kezdettől fogva nem értett egyet Argetoianu gazdasági politikájával s nem nagyon lelkesedik a 24 milliárdos költségvetésért sem, amely olyan nehéz terheket ró úgy a tisztviselőkre, mint magára a kormányra. Jorga tehát azért utazott el és azért bizta meg a helyettesítésével éppen Argetoianut, hogy a költségvetés végleges összeállításával kapcsolatban minden felelősséget elhárítson magáról.

Megnyílt az angol parlament

London, november 4.

Évszázados szertartások kíséretében ma megnyílt az új angol parlament. A munkáspártnak fenntartott három pad sor soknak bizonyult. Viharos derűtséget keltett Lady Astor, aki a szocialisták felé tett előkelő mozdulatával jelezte, hogy az egész ellenzék elérné a karjai között. A parlament elnökevé Fitzroy kapitányt választották, elébelyezvén az aranyjogart. A pártelnökök üdvözltek ezután az elnököt, majd az ülést elnapolták.

Mai napig sem ratifikálta a trianoni békeszerződést a francia szenátus

Budapest, november 4.

Szenzációs előadást tartott tegnap Budapestén báró Korányi Frigyes volt pénzügyminiszter, párisi magyar követ, a békeszerződésekről. Az előadó teljes határozottsággal leszögezte, hogy a trianoni határokat a francia szenátus még a mai napig sem ratifikálta és az akkori francia kormány csak ideiglenesen kapott felhatalmazást a határok életbeléptetésére, azzal az ígérettel azonban, hogy később határkiigazítást fog eszközölni.

Korányi kijelentései óriási feltűnést keltettek.

Meghosszabbították a román — olasz szerződést

Bukarest, november 4.

A román-olasz barátsági szerződést 1932 január 18-ig ideiglenesen meghosszabbították. A lapok ezzel kapcsolatban rámutatnak arra, hogy ez a szerződés a mai formájában alig jelent valami előnyt Romániára nézve és követelik, hogy a lejáratig egy hasznosabb szerződést hozzon létre a külügyminisztérium.

Új tervek a Bánság elektrifikálására

Temesvár, november 4.

Két éve annak, hogy az Elgiba rézvénytársaság meg akarja szerezni a temesvári városi villamosműveket, hogy annak birtokában végrehajthassa a Bánság elektromos árammal való ellátására vonatkozó üzleti terveit. A temesvári városi tanács ellentállása miatt az Elgiba elgondolásai eddig meghiúsultak. Most Miclesi Cornél dr., a temesvári villamosművek igazgatója új terveket dolgozott ki a bánsági falvak villamosítására. Tervei alapján

Temesvár és Arad villamosműveit egyesíteni kellene

és a két villanyközpontot összekötő magasfrekvenciájú vezeték útján látni el a közbeeső falvakat árammal. Temesvár városa kedvezően fogadta Miclesi ajánlatát és terveit tanulmányozás céljából megküldötte az aradi városi tanácsnak is.

Nyilván teccenek emlékezni arra, hogy Archimedes egyszer a tudományos felfedezés lázában kiugrott a fürdőkádából, meztelenül végigrohant az utcákon és kiáltozni kezdett:

— Meg van!... Heuréka!
Körülből ilyen extázis ragadta el a Népszövetség urait Genfben, amikor Brandi olasz külügyminiszter a legutóbbi ülés alkalmával elmondotta emutóbbi beszédét a lefegyverzésről. A földöntúli elragadtatás valóban indokolt volt. Hogy az ugynevezett világbéke és nemzetközi testvériség tizenharmadik évében végre valakinek eszébe jut a lefegyverkezés. Csudálatos! Csudálatos!

Azonnal megkezdődött a gyors munka. Először is megalakították a bizottságokat és albizottságokat. Azután a szakértői delegációkat és aldelegációkat. Majd a speciális tanácsokat és altanácsokat. Ezek mellé rendelték a statisztikai különítményeket és alkülönítményeket. Ezt követően kineveztek egy főcsoportot és néhány nemzetközi alcsoportot. Felállították a lefegyverzési levlétartat, anyagraktárt, technikai osztályt és jegyzői irodát. Megszervezték a sajtószolgálatot. Kiosztották az ezzel kapcsolatos érdemekért járó kitüntetések. S végül, mikor már mindez meg volt, körlevelet intéztek az egyes államokhoz, hogy hajlandók-e a fegyverkezést abbahagyni?

Hajlandók, persze, hogy hajlandók. Igazán nem ők tehetnek arról, hogy mégsem szerelnék le.

Ugyanis az államok véleménye megoszott. Egyesek azt mondták, hogy először teremtsük meg minden állam biztonságát s csak azután szereljünk le, mások pedig azt, hogy tessünk csak le szerelni s ha mindenki leszerel, akkor nygis meg lesz a biztonság.

Ezen vitáknak már hónapok óta. Kár a benzinért, édes uraim. Mi, egyszerű emberek, akiknek semmi közünk sincs a világpolitikához, tisztán látunk. Ugyanaz a probléma ez, mint a tyuk és a tojás. Hogy a tyuk tojja-e az első tojást, vagy pedig az első tojásból lett-e a tyuk?

Amint ezt megfejtik, magától adódik a lefegyverzés kérdése is a válasz.

Addig pedig ugyis tudjuk a kötelességünket. Hogy is szól ez? Ha jól emlékezem, úgy, hogy édes dolog a hazáért meghalni.

Persze azok részére, akik élve maradnak.

KÖVETKEZETESSÉG

1. Legnagyobb részük választási ügynők.
 2. Pereik negyedrése csalással vádolják őket.
 3. Tolvajmódra lopnak.
 4. Helyiségek szennyesek, vakolatlanok, meszeletlenek.
 5. Kötelességteljesítés helyett izgatják a parasztokat.
 6. Bomlasztják a társadalmat.
- Mindezt Jorga professzor lapjában, a Neamul Românescben olvasom.
- Vajjon kikről van szó? Mely szemérmetlen, ösöt, földalatti bandát leplez le a miniszterelnök? Kik ezek a csalók és tolvajok?

A tanítók.
Ugyanazok a tanítók, akikről tegnap Jorga azt írta, hogy megvilágosítják a falvakat és hogy úgy szereti őket, mint a jó atya édes gyermekeit.

FŐ A KITARTÁS

Idézet a Népszava 1891. évi november 3-iki számából:

- Követeljük az általános, egyenlő, titkos választójogot!
- 1901. november 3-án;
- Követeljük az általános, egyenlő, titkos választójogot!
- 1911. november 3-án;
- Követeljük az általános, egyenlő, titkos választójogot!

Ne borotvapengét
kérjen hanem
követelje a

Lezérképviselő: C. Duisberg
București I. Str. Carol Nr. 3

1921. november 3-án:
— Követeljük az általános, egyenlő, titkos választójogot!
1931. november 3-án:
— Követeljük az általános, egyenlő, titkos választójogot!
Milyen állhatatos lap ez a Népszava...

UJSÁGJELENTESEK

ANTON ZISCHKA PRAGAI UJSÁG-
ÍRÓ JELENTI ÉSZAK-KINÁBÓL:

— E tartomány neve Senszi. Errefel kilenc millió ember küzd az éhhalállal.

Asszonyok és gyermekek ezrei hónapok óta lehantott fakéregből élnek. Az uton, amerre jöttem, falka kutya sovány kisgyermek holttestén lakmározott. Az ebekre, melyek pestises hulláktól hízta meg, hajtóvadászat folyik s a zsákmányért az éhező kinaiak véres csatákat vívnak. Sensziben a francia misszionárius és két apáca éh-fúszban meghalt. A legszebb lányok érintetlen állapotban félzsák zabonáért eladók. A betegápoló orvosokat, akiket a kormány küldött ki, éjszaka legyilkolták, hogy a haldoklóktól ellop hassák az életmet. E tartomány neve Senszki. Itt kilencmillió ember fog éhenhalni...

A NEWYORKI TÁVIRATI ÜGYNÖKSÉG JELENTI:

— Az Egyesült Államokban ma a locomotivok fűtésének céljából kétszáz-ezer bushel búzát tároltak.
BUENOS AIRESBŐL JELENTIK:
— Tegnap délután Paranában és Santa Fében 3000 vagon kukoricát a tengerbe süllyesztettek, hogy a Gabonakiviteli Tröszt az eddigi egységárakat továbbra is fenntarthassa.
SAO-PAOLÓBÓL JELENTIK:

— A kereskedelmi miniszterium előzetes engedélyével a kávétermelők szindikátusa ma 500 vagon kávé el-égetett. Erre azért volt szükség, mert az árak egészségtelen zuhanása könnyen gazdasági megrázkódtatásokat idézhetett volna.

BUKARESTI TUDÓSITÖNK JELENTI:

— A kereskedelmi miniszteriumban a kormány megbízottai és a cukorrépa termelők ma tovább folytatták megbeszéléseiket. A cukorrépa termelés az elmúlt évekhez hasonlóan ezidén is kontingentálva marad. E megszorító intézkedés természetes, mivel a kormányzatot a termésterület nagyságának szabályozására a Nemzetközi Cukorkartell internacionális egyezménye kötelezi.

A CÁR PUKKADNI FOG

A magyar újságírásnak örökkön kedélyes figurája marad az a hajdunási újságíró, a

A Lőrinczy-rejtély még mindig nem világosodott meg

Egy tárgyalás, amelyik némileg tisztázza
a Lőrinczy-féle módszer részleteit

Kolozsvár, november 4.

Bűnös volt-e Lőrinczy Mózes a bankjában elkövetett visszaélések tekintetében, ez iránt folytat most széleskörű vizsgálatot Pastia kolozsvári vizsgálóbíró. A vizsgálat természetesen még nem fejeződött be, a Lőrinczy-rejtély nagyjában még ma is titok, de a kolozsvári törvényszéken ma délelőtt megtartott tárgyalás azt bizonyítja, hogy Lőrinczy mégsem ártatlan az ellene felhozott vádakak illetőleg.

A kolozsvári törvényszék ugyanis ma tárgyalta özvegy Biró Jánosnéak, a Lőrinczy-féle bank egyik betétesének keresetét. Biró Jánosné Beregszászy László, Lőrinczy apósa utján 200.000 lejt helyezett el a bankban. Amikor kérte az összeg visszafizetését, kimutatták neki, hogy téved, mert követelése mindössze 160 lejt tesz ki. Biróné természetesen pert indított a bank ellen s a kolozsvári törvényszék október 28-án már meg is tartott egy tárgyalást, de azt az újabb tanak kihallgatása miatt mára halasztotta. Minthogy időközben Lőrinczy is előkerült, a bíróság az ő kihallgatását is elrendelte.

Lőrinczy elismerte, hogy Biró Józsefné pénzét apósa, Beregszászy László vitte be a bankba, több részletben. Ezeket azonban Lőrinczy mindig magához vette és ha Biróné kamatokért jelentkezett, a saját zsebéből utalta ki azokat. Manipulációját azonban leplezni akarta s ezért betétkönyv másolatot állított ki s abban összesen 160 lejt követelést állított be a Biróné javára.

A bank képviselője a tárgyalás során azt vitatta, hogy az igazgatóság semmiképpen sem lehet felelős Lőrinczy visszaéléseiért s ezért minden kártérítési kötelezettséget előre visszautasított. A bíróság azonban azzal az indoklással, hogy a betétes jóhiszemű volt és a bank felelőssége vele szemben elvitathatatlán,

arra kötelezte a bankot, hogy végrehajtás terhe mellett fizesse vissza a 200.000 lejt, amelyet Lőrinczy elkezelt.

A Kereskedelmi Hitelintézet jogi képviselője felelbeztett és a tárgyalás lezajlása után kijelentette, hogy semmi esetre sem fogja özvegy Birónének a 200.000 lejt visszafizetni.

Bankigazgató és kommunista ifjumunkás öngyilkossága Marosvásárhelyen

Ötször a mellébe lőtt Mendel Sándor, a Marosvásárhelyi Takarékpénztár szászrégeni fiókjának vezetője — Veress Pál a rendőri torturáktól való félelmében akart megválni az élettől

Marosvásárhely, november 4.

A tegnapi nap folyamán feltűnést kel-
tő öngyilkosság történt Marosvásárhelyen. A két öngyilkosságot más-más társadalmi osztályhoz tartozó személy követte el, a kettőnek nincs is köze egymáshoz és csak a véletlen akarta kisdorni ugyanazon napon az élethől — a bankigazgatót — és a kommunista ifjumunkást.

Az egyik öngyilkosság Mittelmann Ármán, a Marosvásárhelyi Takarékpénztár igazgatójának lakásán történt. A bankigazgatónak a veje Mendel Sándor, szintén bankigazgató, aki a Marosvásárhelyi Takarékpénztár szászrégeni fiókját vezeti. Mendel a napokban Marosvásárhelyre érkezett és apósánál szállott meg. A fiatalember kedélyén eleinte semmi nem mutatott arra, hogy öngyil-

kosság gondolatával foglalkozik. Tegnap este azonban, a vacsoránál, Mendel Sándor rosszul éltől panaszkodott és engedelmet kért, hogy visszavonuljon a szobájába. Nemsokára ezután

revolverlövés dőreje verte fel a lakást.

Mittelmann Ármán azonnal a vendéghálóba sietett, ahol a diványon fekvő, eszméletlen állapotban találta vejét, aki kezében füstölő revolvert szorongatott. Az azonnal előhívott orvos megállapította, hogy

Mendel ötször egymásután a mellébe lőtt.

Rögtön szanatóriumba szállították, ahol kivették belőle a golyókat. Állapota így is rendkívül súlyos. A rendőrség egyidejűleg megindította a nyomozást az öngyilkosság okának megállapítására. A

ki lapocskájában sorra támadta a politikai világnagyságokat a képtelen önhittséggel valamennyi támadás után azt hitte, hogy cikkével itt vagy amott kormányválságot idéz elő. Egyszer például az orosz cár ellen eresztett meg dörgedelmes elméművet. Miután a cikket nyomdába adta, lement a kávéházba a odaszólt az asztaltársaságnak:

— Der Zar wird sich morgen kratzen!

Vagyis a cár holnap pukkadni fog.

Egy igen szultalan, de nagyon tekintélyes bukaresti politikus, (nálunk az ország szultalan emberek tekintélyesek), lapocskája már napok óta a hajdunási kolléga mintájára cselekszik. Először MacDonaldot végezte ki, azután Borah következtet. Ma pedig Piccard professzor került sorra.

Nyilván pukkadni fog, ha elolpassa holnap az Epoca vezércikkét.

Mely nem kevesebbet süt ki róla, mint azt, hogy reklámban, s nem tudós igaz ugyan, hogy felrepült a sztratoszférába, de ez csak sportteljesítmény. Hiszen levont-e valamelyes tudományos következtetést? Nem látni cikkét sem a Comptes Rendus-ban, sem a Meteorologische Zeitschrift-ben, sem az Atmosphärische Electricität-ben, sőt még csak a Quarterly Journal-ban sem.

Igaza van az Epocának. Ez a Piccard nem tudós. Csak nagyon magasra tud ugrani.

Vajon mi a fene üthetett bele a brüsszeli egyetembe, hogy már 20 évvel ezelőtt fizika-tanárnak választotta meg ezt a sportférfit?

(m. i.)

legkülönbözőbb kombinációk merültek fel, egyelőre azonban talán csak Mendel Sándor tudna felvilágosítást adni tétéről, akit eddig nem tudtak kihallgatni.

A marosvásárhelyi rendőrség egyik cellájában akart ugyanekkor egy másik fiatalember megválni az élettől. Veress Pál lakatossegéd, az Aragoni-gyár volt munkása, aki hosszabb idő óta állás nélkül van. Veress legutóbb kommunista agitáció gyanújába keveredett, letartóztaták és először Brassóban, majd Kolozsváron hallgatták ki. Tegnapelőtt éjszaka hozták rendőri fedezettel Marosvásárhelyre, hogy itt folytassák kihallgatását, erre azonban egyelőre nem igen kerülhet sor. A szerencsétlen fiatalember, alighogy elhelyezték itt

az egyik cellában, borotvapengével felvágta az ereit

és súlyos vérvesztéssel szállították kórházba. Veress a rendőri torturáktól való félelmében követte el az öngyilkosságot.

Újabb jelentés szerint mindkét öngyilkos jobban érzi magát. Mendel bankigazgató melléből kioperálták az őt golyó és ha komplikáció nem jön közbe, megmentik az életnek. Veress Pál az öngyilkos ifjumunkás szintén jobban van és tul van a veszélyen.

TELESZKY MONDJA:

Magyarországra fizikai lehetetlenség, hogy a külfölddel szemben valamennyi kamattizelési kötelezettségének eleget tegyen, sőt az is, hogy egyhamar visszalizethesse a rövidlejárati kölcsönöket

Budapest, november 4.

A 33-as bizottság mai ülésén Teleszky István, Rassay multkori felszólalására válaszolva, kifogásolta, hogy a helyzetet való felelősséget egyedül a volt kormányra akarják hárítani. A legnagyobb baj az ország külföldi eladósodottsága.

Méltatta a népszövetségi bizottság munkáját, mely nagy szolgálatot tett a magyar ügynek. A jelentés szerint Magyarország új kölcsönökkel fizette az előző kölcsönök kamatait, s emiatt annyira eladósodott az ország, hogy egyelőre fizikai lehetetlenség eleget tenni a külfölddel szemben az ország összes kamattizelési kötelezettségeinek, sőt teljes képtelenség az is, hogy rövidesen visszafizethessék a rövidlejárati kölcsönöket, amelyeknek a jövőben esedékes összege ezer millió pengő.

Magyarország meg akar felelni minden kötelezettségének, de ennek előfeltétele, hogy a hitelezők időt engedjenek a fizetésre. A bizottság ezután elfogadta a hatos bizottság és a népszövetségi bizottság jelentését.

REDOUTE MOZGÓ BRASSÓ.
Telef. 145.

Ma SZERDÁN,

LIANE HAIID, SZÓKE SZAKALL,
HUSZÁR PUFFI, ARTHUR R. ROBERTS

„A repülő
menyasszony”-ban

CONRADT VEIDT

november 12-én fellép a bécsi „Komödie” eredeti együttessel
vel Savoir „Ó” című darabjában, az „Astra” termében.

A magántisztviselők országos megmozdulással felelnek az existenciális merényletterv megakadályozására

A kormány nagyon téved, ha azt hiszi, hogy a magántisztviselők nem fizetnek áldozati taxát

Bukarest, november 4.
Az a hír, hogy a költségvetési bizottság javaslata nyomán a kormány az áldozati taxát most már a magántisztviselőkre akarja áthárítani, óriási izgalmat váltott ki úgy Bukarestben, mint az egész ország területén.
A magántisztviselők szövetségének központi bizottsága szerdán délelőttre rendkívüli ülést hívott egybe, amelyen a megjelentek élesen és elkeseredetten tiltakoztak a kormányterv ellen.
Vasile Eugen, a szövetség elnöke, megnyitóbeszédében kifejtette, hogy a magántisztviselők távolról sincsenek abban a helyzetben, ahogyan azt a kor-

mány elképzei. Az áldozati taxa nemcsak az állami tisztviselők életlehetőségét rendítette meg, de súlyos kihatással volt a magántisztviselőkre is.
Abban a pillanatban ugyanis, amikor az állam megkezdte a tisztviselői fizetések csökkentését, a magánvállalatok és cégek is követték az állami jogpéldát, és az elmúlt hónapok alatt sorozatos fizetésszállításokat eszközöltek.
Ugyanakkor nem maradtak el a megdöbbentő arányú tisztviselő-elbocsátások is.
A kormány tehát nagyon téved, ha azt gondolja, hogy a magántisztviselők nem fizették meg már ugyanolyan mértékben az áldozati taxát, mint az

ugyancsak keserves helyzetbe került állami tisztviselők.
A gyűlés ezután küldöttséget választott, amelynek feladata lesz felkeresni úgy a miniszterelnököt, mint a pénzügyminisztert és bejelenteni azt, hogy a magántisztviselők fizetésének újabb katasztrófális megadózását merényletnek tartják a magántisztviselők megélhetése ellen és a terv megvalósítását minden erejükkel igyekeznek megakadályozni.
A delegáció kéri a pénzügyminisztert, hogy álljon el ettől a tervétől, különben a magántisztviselők országos megmozdulása nem marad el.

Mégis Temesváron marad a bányási üzletvezetőség

Temesvár, november 4.
Többször megemlékeztünk arról, hogy a bányási üzletvezetőség székhelyéért milyen elkeseredett küzdelem folyik Arad és Temesvár városok között. Ez a versengés most már befejeződött, mert a közlekedési minisztérium döntése alapján az üzletvezetőség végleg Temesváron marad. Az üzletvezetőség hivatalait, amelyek jelenleg bérházban nyertek elhelyezést, átköltöztetik a kadettiskola épületébe, ahol — a hadügyminisztériummal történt megállapodás értelmében — addig maradhatnak, amíg a temesvári üzletvezetőség új palotája felépülhet.

Erőszakra is készek a német acélszakosok, ha megakadályozzák a diktatúrát

Stuttgart, november 4.
Wagner őrnagy, az acélszakosok szövetségének vezetője kijelentette, hogy ők, mielőtt a harmadik birodalomba való átmenet megtörténne, nemzeti diktatúrát akarnak teremteni, ha ebben megakadályozzák őket, akkor erőszakhoz folyamodnak.

Egy rémhír, amitől azonban csak az ügyvédek rémültek meg

Kolozsvár, november 4.
Kedden délután a kolozsvári ügyvédek között az a hír terjedt el, hogy a falusi ügyvédek ellen elrendelt árverések megtartását egy évre felfüggesztik.
Lador dr., a kolozsvári portarei hivatal főnöke, akit ezzel a nagy riadalmat okozó hírrel kapcsolatban többen felkerestek, azt a felvilágosítást adta, hogy az árverések elhalasztására valóban kapott szóbeli utasítást a főügyész hivatalától, ahol viszont az igazságügyminisztérium bizalmas rendeletére hívatkoztak.

Az igazságügyminiszter bizalmas rendeletére a kolozsvári portarei hivatal elhalasztotta az összes árveréseket.
Azt is elmondotta Lador dr., hogy a rendelkezést közölte a táblai elnökkel is, aki a maga részéről is aggályait fejezte ki az árverések elhalasztása miatt, miután miniszteri rendelettel az igazságszolgáltatás törvényekben megszabott útját megváltoztatni nem lehet, s könnyen előállhat az a helyzet, hogy az ügyvédek kártérítési pert indíthatnak a portarei hivatalok ellen.
A kolozsvári ügyvédek éles tiltakozására készülnek a rendelet visszavonása érdekében.

Vigyázzát, hamis!

Bukarest utcáin tömegével árulják a hamis ékszereket

A lengyel követség feljelentésére indult meg az eljárás a zúgószerekek ellen

Bukarest, november 4.
A bukaresti rendőrséghez rengeteg feljelentés érkezett, hogy az utóbbi időben ravasz ügynökök lepték el az utcákat és hatalmas rabeszelő tehetséggel talmi ékszereket és hamis ékköveket sóznak a naivabb emberek nyakába.
A fővárosi rendőrség a számos feljelentés ellenére is csak akkor vette komolyan a dolgot, amikor a bukaresti lengyel követség is hasonló traktum feljelentést tett.
A lengyel követség feljelentése szerint Pilsudszky marsall romániai látogatása alkalmával az előkelő vendég kíséretének egyik tagja

is majdnem áldozatul esett a hamis ékszerekkel seftelő szélhámosoknak. Szerencséjére még idejében észrevette, hogy a megvételre felkínált ékszerek drágakövei hamisak, intézkedni is akart a család letartóztatására, de az ügyesen megszökött és eltűnt a tömegben.
A lengyel előkelőség kalandjának hatása alatt a bukaresti rendőrség is elhatározta végre, hogy véget vet a gombamódra elszaporodott szélhámosok üzérkedésének.
Egyelőre felhívásban figyelmezteti a közönséget, hogy óvakodjék az utcai ékszervásárlástól, ha nem akar károsodni.

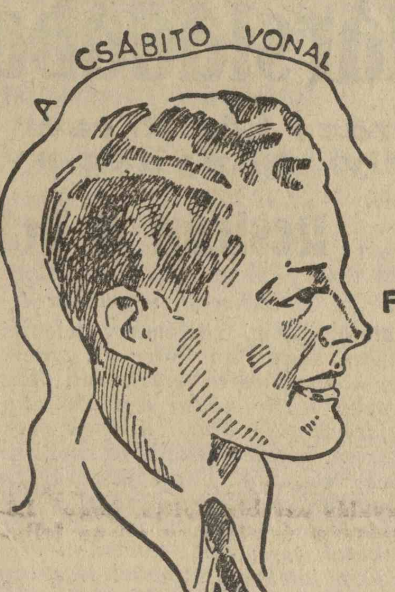
Ujabb hatalmas fizetéseképtelenség Bukarestben

Közel négyszázmilliónyit aktívával kény. szeregyezséget kért a Luther-sörgyár

Az utóbbi hónapok alatt 70 százalékkal csökkent a sörfogyasztás

Bukarest, november 4.
A bukaresti pénzpiacot ujaob nagy-méretű kényszerregezés rázta meg. A Czell Frigyes és Fiai koncern Károly-csoportja jutott fizetési nehézségek közé.
Ez a csoport az egész országban ismert bukaresti Luther-sörgyárat tartotta birtokában, ezenkívül — abban még számos érdekeltisége van az ország területén.
A Luther-sörgyár nevében kedden nyújtották be a kényszerregezési kérelmet az illovi törvényszékben. A benyújtott kérdésben a cég hangsúlyozza, hogy 50 éve áll fenn s egészen az utóbbi időkig nagyszerű lendülettel fejlődött.

1928-ban átalakult részvénytársasággá, a mi a vállalatnak újabb lendületet adott. Ennek ellenére a jelenlegi világkrízis miatt fizetési nehézségek közé jutott s bár aktívái magasan felülmúlják a passzívákat, pillanatnyilag mégsem tud eleget tenni fizetési kötelezettségeinek.
Jellemző adatként említi meg, hogy az utóbbi hónapok alatt a sörfogyasztás több mint 70 százalékos csökkenést mutatott.
A cég kimutatott aktívája 303,938.000 lej, amivel szemben 214,951.000 lej passzívája áll. Három év alatti teljes kielégítést ajánl, négy részletben, 9 hónapos beosztással.

A szép Pixavon-haj

elérhető most

Pixavon-shampooval is

Fényt és laza teltséget ad a hajnak

A Pixavon-shampooon teljesen mentes a szódától.

Egy kis csomag 2 mosásra elég és árát csak 10 Lei.

Nagy vihar közben nyílt meg a magyar parlament

A szociálisták miatt alig bírta elmondani programbeszédét Károlyi

Budapest, november 4.
Ma délben nagy érdeklődés mellett nyílt meg a magyar parlament őszi ülésszaka. A teremben jelen vannak a kormány összes tagjai, csaknem valamennyi képviselő, a karzat pedig zsufolásig van közönséggel.
Gróf Károlyi Gyula miniszterelnök nagy beszéddel nyitja meg a Házat. Mindenekelőtt elparentálja Izabella főhercegnasszonyt, majd megemlékezik a biatorbágyi merényletről, amely felett mély sajnálkozását fejezi ki. Ezután a koronaőrök működéséről szóló új törvényjavaslatot ismerteti, amit azonban nem fejezhet be, mert a szociálisták zajongani kezdenek.
A miniszterelnök ezután áttér a tulajdonképpeni programbeszédre.
— Egyévvél ezelőtt, — kezdi —, amikor átvettém a külügyminisztérium vezetését —
— Hagyja el a helyét! — kiabálják a szociálisták padsoraiból. — Helyezték vád alá Bethlen Istánt!
— ... tudtam igazán méltányolni azt a munkát, amit Bethlen István gróf végzett. Betekintést nyertem tízéves működésébe, amellyel a megcsontított Magyarországot kiemelte az elszigeteltségből és szerte a világon csak barátokat szerzett számára.
— Vád alá helyezni! — kiabálják a szociálisták padsoraiból. — Hagyja el a helyét! — hangzik ismét a szociálisták részéről. — Anyagi romlásba döntötték az országot!
— Nem lehet felelőssé tenni egy kormányzatot olyan hibákért — foly-

tatja, a szociálisták felé fordulva a miniszterelnök — amiért a trianoni békeszerződés a felelős.
Most ismét zajongani kezdenek a szociálisták és egy jó negyedóra telik el, a míg a rend helyreáll.
— Messzemenő gazdasági programot a mai viszonyok között egyetlen kormány sem adhat — mondja Károlyi. — Igyekezzünk fogunk az ország gazdasági egyensúlyát helyreállítani.
A továbbiakban a miniszterelnök részletesen ismertette a 33-as és a 6-os bizottságok működését, majd a képviselők támogatását kérve a Házat megnyitottanak jelentette ki.
Az első felszólaló F. Szabó egységespárti képviselő volt, aki a biatorbágyi merénylettel foglalkozott, mélyen elítélte azt és helyeselte a kormány által fogantatott intézkedéseket.
Gróf Somsich egységespárti hasonló értekezésben szólalt fel.
Buchinger Manó (szociáldemokrata) elítéli a statáriumot és követeli annak megszüntetését.
Gróf Károlyi miniszterelnök azt válaszolja, hogy a statáriumot mindenki elkerülheti, ha nem követi a törvénytelen séget.
Végül Gaál Gaszton szólalt fel, aki támogatásáról biztosítja a kormányt.

Tőzsde

1931 november 4.
Zürich (nyitás): Berlin 120.90, Amsterdam 206.50, Newyork —, London 19.10, Páris 20.15, Milánó 26.40, Prága 15.18, Budapest 90.02 és fél, Belgrád 905, Bukarest 306, Varsó 57.40, Bécs —.

A SZIVET IS MEG LEHET STOPPOLNI

Campeanu professzor, a kiváló sebész elmondja, hogy
miképpen történik egy szívroperáció

Brassó, november 4.
Néhány nappal ezelőtt, amint röviden
jelentettük, egy fiatallembert szállítottak
be a brassói Marzescu-kórházba, Fazekas
Sándor péksegédet, akinek egy utcai
verekedésnél késsel megszurták a szívet.
A fiatallembert Campeanu professzor
azonnal operációt hajtott végre és
a megsérült szívet összeharapta.
A műtőasztalon rendkívüli esemény ját-
szódott le: az operáció alatt lévő fiatal-
ember szíve megállt, a szervezet meg-
szűnt működni. Az állapot, amely ezzel
beállt, mindenben egyezett a halál álla-
potával. Campeanu professzor ekkor hir-
telenen egy különös beavatkozáshoz folya-
modott: injekciós tűjét megtöltötte adre-
nalinnal és a tűt beszúrta az élettelenül
fekvő Fazekas Sándor szívébe. Az adre-
nalin szétmolt a szív szöveteiben — és
a mozdulatlan, megmerevedett testbe
visszatért az élet. A vérkeringés újra
megindult...

A kórházi folyosókon mély csend van.
Az ajtóknál mögött betegek fekszenek. Az
egyik szobában fekszik Fazekas Sándor.
Benyitunk hozzá Campeanu professzor-
ral. Nehéz verejtékszag vegyül az orvos-
sággal telített levegőbe. A professzor a
beteg felé hajlik: a szív ver, a pulzus
rendes, láz 38.

Campeanu professzor a következőket
mondja a rendkívül érdekes esettel kap-
csolatban:

— Összesen mintegy háromszáz szívro-
perációt hajtottak eddig végre az egész
világon. Csaknem valamennyinél a szív-
burok volt megsérülve. Ez itten — és Fa-
zekas Sándorra mutat — különösen su-
lyos és ritka eset volt, hiszen a szív fa-
lát is átütötte a kés. Hogy megmenthes-
sem, előbb meg kellett, hogy öljem. De
ezt már megmagyarázom...

Visszagondol a régebbi operációira:
— Ezelőtt tízezerrel egy kislányt hajto-
ttam végre műtétet. Vakbélgyulladás volt.
A gyerekeknek az altatótól megállt a szív-
verése, mert hiszen az orvos sosem tud-
hatja pontosan előre, hogy mennyi a
páciens ellenálló képessége, a szívet sok-
szor az első belélegzett kloroform, vagy
éter megölheti. Ennél a kislánynál akkor
hirtelen felnyúltam a szívhöz és addig
nyomkodtam azt, amíg a vérkeringés
megindult benne. Az operációt ezután
befejeztem és a gyerek rövidesen jobban
lett.

Néhány esztendő múlva ismét kiha-
gyott egy, az operáló kés alatt fekvő pá-
ciensemnek a szíve. Istenem, hogy fé-
lünk ettől mi, orvosok! Ez a legkiszor-
tásosabb rém, ami fenyegethet bennünket.
Itt már bizony hiába nyultam fel a fel-
vágott sebet kereszttül a szívhöz, hiába
dörzsöltem, nyomkodtam, masszíroztam
azt, a páciens szeme elfénytelenedett, a
pupilla mindjárt kitágult és a test
fokozatosan merevedett. Tíz perc a ma-
ximum. Ha addig nem sikerül a szívet
megindítani, akkor az a két ideg, amely
minden érzékszervünket kormányozza, a
serkentő és a fékező, annyira megbénul,
hogy a szívet semmiképpen sem lehet
többé megindítani. Ennél az esetben vil-
lant először kereszttül az agyamon ez a
szó: adrenalin! Akkor még csak, hogy
olvastam, hallottam éppen róla, nem is
tudtam biztosan, de valahogy éreztem,
hogy ezzel meg tudnám menteni. Gyor-
san tehát egy injekciót a szívből... És
a szív működni kezdett! Az operációt
befejeztem. Ez a betegem most is él,
szoktam vele találkozni. Mondom neki
néha: — János bácsi, maga meghalt volt
egyszer!... — de csak kinevet. Az ope-
rált nem tud róla. Nem érz a halál, a
merevséget. Öntudatlan állapotban van.
Most rátér a Fazekas-fiu esetére:

— Ezúttal huszonnyolcadszor alkalm-
maztam az adrenalin. Amikor ezt a fia-
talembert behozták, azt gondoltam, hogy
könnyebb eset, mert a szúrás a jobb-
oldalon volt. Hozzákezdtem tehát és min-

denekelőtt mintegy tíz centiméter nagy-
ságban kivágtam a bordát...

— A bordát? És az most már hiányoz-
ni fog? — kérdeztem. — És ott egy nyitott
rész marad a mell fölött?

— Nem, dehogyan — válaszolja moso-
lyogva Campeanu professzor. — A bor-
dáról óvatosan lefejttem a csonthártyát,
a szükséges bordarészt kivágtam és mi-
után a műtét lényeges részét elvégeztem,
a csonthártyát ismét teljes épségében, a
hiányzó bordarész ellenére is, eredeti
helyzetébe teszem vissza. Ez a csonthár-
tya azután, ha nem sérült meg, négy hét
alatt kinőveszti az új bordát.
Majd folytatja:

Gherman képviselő drámai nyilatkozata

Egy életet át gyűjtöttek a társuladába — s most me- hetnek koldulni

Megrázó kép 16 ezer
erdélyi bányász-nyugbérés tragédiájáról

Resicán a helyzet változatlan

Bukarest, november 4.

Miniszterelnökségi közlemény jelentet-
te a minap, hogy Pop Valér dr. erdélyi
miniszter közbelépésére Argetoianu pénz-
ügyminiszter nyolc millió lejt utaltatott
ki a vajdahunyadi állami üzemek mun-
kásai részére, bérhátralékaik részbeni ki-
egyenlítése céljából. Ezzel összefüggés-
ben a kommuniké kifejezést adott a kor-
mány ama reményének, hogy a zsilvöl-
gyi munkások ezrei iránt tanúsított ez a
gondoskodás jótékony hatással lesz erre
a bányavidékre, amelyet oly régen alá-
ásnak a felforgató áramlatok, s meg fog-
ja nyugtatni a kedélyeket.

Ma alkalmunk volt ezzel az üggyel s
általában a késedelmes bérfizetésekkel
kapcsolatban beszélgetést folytatni Gher-
man Eftimiu szociáldemokrata képvisel-
lővel, aki az országos szakszervezeti szö-
vetség megbízásából állandóan ezekkel a
nehéz kérdésekkel foglalkozik.

Elsősorban persze azt kérdeztük meg a
munkásképviselőtől, mit szól a kormány-
kommunikéhez?

— Másról beszél Bodóné, mikor a bor-
rát kérdeik, — mondta Gherman. —
Ugy látszik, a kormányt azt sem tudja,
vagy nem akarja tudni, hogy Vajdahun-
yad nincs a Zsilvölgyében, meg hogy
Vajdahunyad nem azonos Resicával. A
Zsilvölgyében különben egyelőre nincs
nagyobb baj a bérékkel,
annál súlyosabb azonban a helyzet a
hírhedt Resica üzeménél.

ahol a munkások és nyugbérésok még
szeptemberi járandóságait sem kapták
meg a vállalatától. Itt a legaggasztóbb az
elkeseredés s a kormány úgy tesz, mint
ha a Vajdahunyadra adott nyolc millió-
val ezt az ügyet is elintézte volna.

— Eppen most jövök a Resica köz-
ponti igazgatóságától, ahol már nem is
tudom hányadszor sürgettem a hátralé-
kos bérek kifizetését.

Azt mondják, nincs pénzük, mert a
vasut tartozik nekik 300 millióval s ezt
nem egyenlíti ki.

Elmentem erre a vasúthoz. Ott meg az-
zal szabadkozni, hogy elsején kellett
kifizetniük egy nagyobb csedékeségüket
az AEG-nek, amely már be is perelte
emiat a CFR-t. Ugy vélekednek, hogy a
pénzügyminisztériumnak kell kielégíte-
nie a Resicát azoknak az adósságoknak

— Mondom tehát, a bordát kivágtam,
az így támadt résen benyultam és ekkor
láttam, hogy a szív felől szívároga a vér.
Gyorsan kirántottam a szívet, fel a mell-
rel... Tudja, milyen a szívnek a beren-
dezése? Felül van a két pitvar, ebbe öm-
lik be az elhasznált vér, amely azután
a szívbillentyűn keresztül megy át az
alsó szívkamarába. A szívet most hirte-
len megfordítottam. Az alsó felén — mi-
után jobbfelől érte a szúrás — volt a seb.
Ebben a pillanatban azonban, a nyíláson
kereszttül, észrevettem, hogy a szíven is
van seb, még pedig a szívburokon túl. A
burokot lefejtettem, de akkor hirtelen,
mint egy fazék forró, lobogó viz, ömlött
ki a szív belsejéből a vér. Azt a megal-
vadt vért, amelyet a szívburok odaszorít-
ott, nyomta most ki a vér. Mindent vér
borított, nem jutottam a sebhez. Hogy
megmenthessem és a vérzést elállíthas-
sam, meg kellett, hogy öljem a páciens.
Leszorítottam tehát a szívből növő ereket,
teljes erővel. A pulzus megszűnt. A szív
megállt. Letöröltem a vért. Három cen-
timéter hosszú seb volt áttűve a szívfal-
on. Gyorsan három csipesszel összefog-
tam. Látja, így. — És megmutatja fehér,
orvosi köpenyén. — Azután a szívburok-
ba befecskendeztem az adrenalin. Har-
minc másodpercig tartott a halál. Azután
a szív megindult. Összeharptam a szívet,

többször át és át, mert ez a szívroperáció
olyan laza és máló, hogy szinte a varrás
után szakadt. A szakadásokat is be-
varrtam.

— Megstoppolt szív...
— Igen. Megstoppolt szív. És látja,
él. És megél. Visszavarrtam a szívburokot
is. Visszatettem a helyére. — A beteg
felé hajol, gyöngéden. — Sándor, így
tejet. — Majd újra hozzámfordul: — Na-
lam dolgozott ez a fiú még a nyáron.
Kömvés. — Ujra a beteghez néz: —
Sándor, muszáj tejet inni... — Most ad-
tam be neki egy csillapító injekciót,
mert még mindig a szúrás borzalmas ha-
tása alatt áll, hogy jaj, most meghalok!
Az idegei jobban megéreztek, mint a szí-
ve. A pulzusa most rendes. A szív ren-
desen ketyeg.

Szédülten állok. Talán ettől a szédü-
letes perspektívától, amit ez a bravúr
operáció jelent. Megölni egy embert,
hogy megmenthessem!
Istenem, talán győz az élet. A szeretet.
Nem a papíron, hanem az élethe. Nem
gyógyítanak majd meg embereket, hogy
megöljék. Hanem megölik, hogy meg-
menthessék.

Hogy bestoppolhassák a szívet.
Nagy Karola.

Erdélyben és a Bánságban összesen 16
ezer nyugbér-jogosult van jelenleg és
csupán 20 ezer olyan munkás, aki
nyugdíjjárulékot fizet a munkáspénz-
tár megfelelő alapjába.

— A bányamunkás-szövetség képvisel-
letében már régen sürgetjük, hogy a kor-
mány rendezze ezt a kérdést.

— Szokás szerint, igértet kaptunk is.
Állítólag a költségvetés és a legsürgösebb
gazdasági javaslatok megszavazása után
körülbelül

januárban, be fogja terjeszteni a kor-
mány a parlamentben ezt a törvény-
javaslatot.

De addig is haladéktalan kormány-köz-
belépésre van szükség, mert máskülön-
ben a

16 ezer erdélyi nyugbérésnek vagy el-
 kell indulnia koldulni, vagy éhen kell
pusztulnia.

Ezzel a komor megállapítással fejezte
be Gherman képviselő annak a helyzet-
nek a jellemzését, amelyben ma az er-
délyi bányavidékek munkássága bámu-
latos önfegyelemmel birkózik a fojtogató
nyomorral.

Legmegrázóbb részlete ennek a sötét
helyzetképnek a munkás-nyugbérések
tragédiája.

Tizenhatezer rokkant, egész ifjúsá-
kat és férfikorukat a bányák mélyén
lelt, nagyrészt tüdőbajos bányászok
és szerencsétlen, magáramaradt bá-
nyászözvegyről van szó.

akiknek az amugyi nyomorúságos nyug-
bér, a „kommenció” volna egyedüli biz-
tos életalapja. Egy életet át fizették a
„társuladát”, hogy tehetetlenségük, öreg-
ségük idejére lássanak belőle valamit. S
most legszánalmasabb csapatát alkotják
a nyugdíjasok inséggel küzdő, sívár, re-
ménytelenségbe került seregét.

(K.)

Kereskedők és iparosok kongresszusa Brassóban

A Brassóban november hó 8-án, vasárnap
tartandó országos kereskedő és iparos kon-
gresszus előkészítő munkálatai folyamatban
vannak. A kongresszus munkaprogramja
biztosíték arra, hogy a vasárnapi impozáns
nagygyűlésen a kereskedők és iparosok nem
a demonstrációnak, hanem a tárgyalásnak és
komoly közóhajnak és az ország egyik szá-
mottevő osztályának érdekei mellett való
megnyilatkozásának fognak kifejezést adni.
Célja lesz a kongresszusnak továbbá az is,
hogy a hozandó határozatot eljuttassák az
arra illetékes minisztériumhoz és a delegáltak
tárgyalása az adótörvénytervezet előkészít-
ő bizottsággal, a kereskedelmet és ipart ér-
deklő összes kérdések megvitatása szempont-
jából.

A kongresszus sikerének egyik biztató jele
az is, hogy az ország messze vidékeiről ér-
keztek már bejelentések az érdeklő kereske-
dők és iparosok részéről.

VIHAR
EGY VIZESPOHÁRBAN

1000-os németül beszélő, éneklő hangosfilm. BRUNO FRANK
hasonnevű vigjátéka után. — Főszerepben: Renate Müller.

Premier
november 5.

Astra (Apolló) Mozdó

NOVEMBER 8-IG

vegyen még egy Kolozsvári Mentő Sorsjegyet!

Az 1.000.000 Lejes főnyereményen

külön egy 100, vagy 50 Lejes sorsjeggyel több milliós nyereményekre játszik 1932
jan. 1-ig. Sorsjegyek mindenütt kaphatók. Postán is megrendelhetők a főbizomá-
nyosnál: **Derzsi Géza**, Brassó, Str. de Miliot 163. Bukarestben **B. Saharovici**,
Str. Sf. Apostoli, vagy a Központ Sorsjegylődében Cluj, Str. Memorandului 16.

Laval amerikai útja után:

Ismét aktuálissá vált a német probléma és ezzel együtt az egész világhkrizis kérdése

Franciaország válaszul áll és engedni kénytelen

Páris, november 4.

Laval francia miniszterelnök hazatérése után az európai diplomáciai életben rendkívül nagy felhajtás és lendület tapasztalható. A francia kormány és Németország között új tárgyalások indultak meg a jóvátelek kérdésében s természetesen, hogy a kulisszák mögött ezekbe a megbeszélésekbe az egész európai diplomácia belekapcsolódott, lévén a jóvátelet problémák megoldása nem csupán Franciaország és a németek elkülönült magánügye.

Laval különben kedden minisztertanácsban számolt be amerikai útjának eredményeiről a francia kormány tagjai előtt. A kormány tagjai nevében az igazságügyminiszter fejezte ki szerencsekívánatait Lavalnak, akinek amerikai útja a mai viszonyok között hasznos szolgálatakat tett Európának és Franciaországnak. A minisztertanács egyébként úgy döntött, hogy a francia parlamentet november 12-re összehívják.

A minisztertanács ülése után hozták nyilvánosságra azt a hivatalos kommunikét, amely beszámolt Briand, Laval, Flandin és von Hoesch párisi német nagykövét keddi tárgyalásairól. Ezek a megbeszélések, — amint tegnap már röviden jeleztük, — akkóról forogtak, hogy a Hoover-féle moratóriumot a Young-tervvel helyettesítsék és Németország erre nézve adjon határozott választ.

Mindenestre kissé meglepő, hogy a Hoover-akció után Franciaország újból a Young-tervhez való ragaszkodással hozakodik elő, hiszen amint emlékeztet, a moratóriumhoz éppen azért járult hozzá a legtöbb európai állam, hogy Németországot mentessék a Young-tervben lefektetett és újra szabályozott jóvátételi fizetések sulya alól. Franciaország lépését azonban megértjük, ha figyelembe vesszük azt a körülményt, hogy Laval washingtoni útja alkalmával külön egyezmény jött létre Amerika és Franciaország között s ez a megállapodás a következőket tartalmazza:

Az európai államok kezdeményezésére még a Hoover-féle moratórium lejártá előtt egyezséget kell teremteni a fennálló kötelezettségek kérdésében, az 1930. júliusától érvényes nemzetközi megállapodások keretein belül.

Ez más szóval azt jelenti, hogy Németországnak a moratórium határidejének letelte után el kell ismernie a Young-terv rendelkezéseit és fizetési kötelezettségeinek ezen az alapon kell eleget tennie.

Már pedig köztudomású, hogy a német külpolitika minden erőfeszítése arra irányul, hogy a Young-tervben körvonalazott eljárás alkalmazását elvi szempontokból is visszautasítsák.

És Laval a keddi megbeszélések során arra igyekezett von Hoesch párisi német nagykövetet rábírni, hogy Németország újra ismerje el érvényesnek a Young-tervezetet, amelyet a washingtoni elismerés kárpótlásául a leguészszelbmenő koncessziókat ígérte meg Németországnak. Megígérte, hogy Németországnak negyedévi előzetes bejelentés mellett két esztendőre ismét haladékat adnak fizetési kötelezettségeire.

Ha Németország a francia javaslatot elfogadja, akkor a bázei Nemzetközi Fizetések Bankja bizottságot küld ki Németországba, a birodalom fizetőképességének megállapítására. A bizottság jelentést tesz a banknak a szükséges intézkedések tekintetében. Párisi diplomáciai körökben valószínűnek tartják, hogy ezt a szakértői bizottságot rövidesen kiküldik Németországba.

A jóvátételi kérdésnek a homloktérbe való állítása most valóban parancsoló szükségvé teszi az érdekelt államoknak a megegyezést Németországgal. A megegyezésnek természetesen létre kell jönnie 1932. februárja előtt, hogy egyrészt a leszerelési konferenciára készítse elő és biztosítsa a tárgyalások kedvező atmoszféráját, másfelől pedig még a Hoover-féle moratórium lejártá előtt adja meg a lehetőséget Németországnak a rövidle-

járatu kölcsönök problémájának megoldására.

MEGTARTOTTA ELSŐ ÜLÉSÉT A NÉMET-FRANCIA GAZDASÁGI BIZOTTSÁG

Amikor Laval francia miniszterelnök és Briand külügyminiszter látogatást tett a német birodalom fővárosában, a német kormány tagjaival folytatott megbeszélés eredménye-

képpen megállapodtak egy közös német-francia bizottság összeállításában, amelynek azt a feladatot szánták, hogy a két állam minden gazdasági, közlekedési és pénzügyi problémájában egységes eljárás alapjait fektesse le.

Ennek a bizottságnak német tagjai és szakértői kedden tartották az első értekezletüket Brüning kancellár elnökelete alatt. A tárgyalások eredménye egyelőre ismeretlen.

Tegnap újabb vasuti merényletet kíséreltek meg Magyarországon

400 méteres szakaszon kivették a sínösszekötő csavarokat a békési vasútvonalon

Eddig husz letartóztatás történt

Budapest, november 4.

A biatorbágyi vasuti merénylet óta — annak ellenére, hogy statárium van érvényben — egyre-másra kísérlék meg Magyarországon különböző pontjain a vasuti merényleteket. A Mezőhegyes-Orosháza közötti merénylet ismeretes, hiszen annak elkövetője, Laki István, halálos ítéletet is kapott és megkegyelmeztetése már csak Horthy kormányzótól függ.

Kedden reggel újabb merényletet kíséreltek meg ugyancsak ezen a vidéken, Békéscsaba közelében.

A vonal pályafelügyelője éppen ellenőrző körútfát végezte, amikor hirtelen észrevette, hogy

egy körülbelül négyszáz méteres szakaszon kivették a sínösszekötő csavarokat, valamint a talpfaszégeket, úgy, hogy a sínek egészen lazán feküdtek a talpfákon.

A pályafelügyelő azonnal jelentést tett észleleteiről a legközelebbi csendőrségnek, amely továbbadta a jelentést a gyulai ügyészségre. A nyomozás teljes erővel megindult és már is husz gyanúsítottat tartóztattak le. Nem fér hozzá kétség, hogy — ha a pályafelügyelő a sínek meglazítását nem veszi idejében észre, — a legborzalmasabb vasuti katasztrófa következhet be.

Ugyancsak hasonló jelentés érkezik Bányhid vasútállomásról, amelynek közelében hatalmas vasrudat találtak a síneken. A nyomozás itt megállapította, hogy a pályán dolgozó munkások a sínek mellett hagyták a rudat, amelyben Holló József és Holló Károly munkások, akik ittasan tértek haza falujukba, megbotlottak, azt felrugták és így került fel a sínekre. A két vigyázatlan munkás ellen testi épség veszélyeztetése címén indul eljárás.

PÁRISBAN SEM FENÉKIG TEJFÖL

Hogyan érzik a párisi magyar kereskedők és iparosok a krízist

Körséta a Párisba szakadt magyarok között, akik, ha nehezen is, de még bírják az életet *

Páris, november 4.

Általában úgy tartják, hogy jelen pillanatban Franciaország az a „Boldogság Szigete”, melyet megkímélt a gazdasági tornádó. És bár igaz az is, hogy Közép-európához viszonyítva, itt lényegesen könnyebb és legalább felszínesen ragyogó is az élet, a gazdasági válság sok tekintetben itt is érezteti hatását.

Érdekesnek véltük tehát megkérdezni azokat a magyarokat, akik önálló kereskedők és iparosokként gyökereztek be Párisba, ők hogyan érzik a krízist? Ime, néhány őszinte szó:

A MAGYAR HENTESÁRU

Tele van panasszal. Még egy év előtt is — mondja — kitünő volt az üzletmenet.

— Ugy értem, hogyha nem álmodtam meggazdagodásról, de tisztességesen megélhettem. Mert nemcsak azon kerestem, amit vendéglőkbe szállítok, vagy néhány előkelő gazdag házába, ahol megkedvelték a „magyar specialitást”, de az én vőkörmöm legnagyobb része, magyar munkásokból került ki. Ezeket egy év óta leépítették, sok elkerült Párisból. Sok pénzem veszett így el. Akik még itt maradtak, be-be járnak, de nem fizetnek. Persze, „honfitársak” az ember nem olyan akkurátus. Most azután rengeteg

„kinnlevőségem” van, amit sohasem fogok megkapni.

A MOSODA-TULAJDONOS

Már 12 év óta van Párisban. Mint mindegyik, ő is nehezen kezdte. Az, hogy önálló mosodája van, az már a „beérkezettnek” a jele. Mégis, ömlik belőle a keserűség.

— A 1926-os krízist se éreztem ilyen súlyosan, mint a mostani. Még egy év előtt négy munkással dolgoztam.

Bemutatja a feleségét, aki ügyes szakavatottsággal vasal fényesre egy férfi gallért.

Felmutat a polcokra, melyeken katonás sorrendben, fehér papírba burkolt ruhanemű pihen:

— Tessék nézni: ez a krízis. Ez a fehérenemű, amit behozta, de nem tudja kárpótlani. Hetek, hónapokig állnak itt készen, becsomagolva, nem viszik el. Ezek még a tisztességesek. Mert bizony olyan is van kedves honfitársaim között, akik eleinte jó fizetők voltak, de lassankint rosszabbul ment soruk és bizony hitelbe mostam nekik, várva, hogy csak ki egyenlítsék a számlát. Míg egy szép napon meglógtak...

A CIPÉSZ

Három év előtt még Pesten volt nagy műhelye, 14 munkást foglalkoztatott, re-

OLLA
GUM..?

OLLA antiszeptikus készítmény!

A bécsi állami népegészségügyi hivatal által végig és mikroszkopailag ellenőrizve teljes garanciát nyújt. Ügyeljen az „OLLA” névre!

mekbe szabott „igazi szép pesti cipő” egy nagy kirakatban díszelgett. Ma: egy ósdi, olcsó szálloda 6-ik emeletén van a műhelye, amely egyúttal lakás és konyha. A spirituszfőzőn ugyanis éppen akkor készíti el az ebédet a cipész felesége. Három éve vannak Párisban, még annyit sem sikerült keresni, hogy egy kis helyiséget béreljenek.

— Nemcsak magyar, de francia „client” is van sok, — számol be a férfi. — Rájöttek arra, hogy a magyar munkás elsőrendű anyagot használ és jobb munkát ad, mint ezek az itteni kis cipészek. Néha összegyűl a munka, olyankor veszek segítséget, persze magyart. Mindig van kapható a szakmában. Nálam hitel nincs. Csak készpénzre adok. Nekem se hitelez a bőrös, akinél a talpanyagot veszem. Rendszerint a feleségem segít. Ő az inas, a kifutó, a segéd és a szakácsnő egy személyben. Majd csak kivergődünk valahogy. Ha jobban megy, kihozzuk Pestről az 5 éves kislunkat, akit a nagyszülőknél hagytunk...

Az asszony szeméből könnyet töröl le.

A PÉK

Szép tágas nagy üzlete van. Már egész franciásan van kiírva: „Boulangerie et Pâtisserie”, ami annyit jelent, hogy cukrászsütemény is kapható. Annyiban nem franciás, hogy a sütemények otthoni receptek után készültek és a franciák előtt ismeretlen „dobos torta” is kapható. Meg olyan „magyaros” kenyér.

A tulajdonos nyolc éve van Párisban. Az üzlete forgalmas, biciklis kifutója van, aki szállítja az árut. Az is magyar gyerek. A krízist annyiban érzi, hogy azoktól nem tudja a pénzt behajtani, a hova nagy tételekben szállít: vendéglőkbe. Ami a detail üzletet illeti, ott nincs hitel. Olyan negyedben lakik, ahol sok a magyar, meg a lengyel, de van francia „client”-ja is számosan. A francia „kolégákkal” nincs baj. Itt mindenkit hagnak „élni”; főképp azokat, akik már régen vannak Párisban.

A FÉRFISZABÓ

Kicsit bizalmatlanul fogad. Nem szívesen „nyilatkozik”. Hátha valami „politikai” háttérrel van a dolognak. Megnyugtatom, hogy „csak gazdasági”. Erre felel: enged a tartózkodása. Ot éve van Párisban. Persze, hogy nagyon is érzi a krízist. Ki csinálta ma új ruhát? Akinék pénze van, az — esetleg készen veszi részletfizetésre. Néha akad neki is „client”-ja. Inkább magyarok. A magyar férfiak szeretik a jó ruhát. A francia férfiak magukra lomposak. Mindent a „Nőre költenek” — mondja meggyőződéssel. (Igaz is van neki). Amikor nincsen rendelése, akkor ő is dolgozik a nagy áruházak részére. Mostanában gyakran fordul elő, hogy öltönyt hoznak javítani. Nagyon sürgősen kéri, azután az öltöny ott lóg hetekig, nem jönnek érte, mert nincs pénz. Mutat két rend ruhát: ezek is várják a „kiváltást”. Mindegyikért 150 frank jár az alakításért.

— Még jó, hogy magam vagyok, így hát megkeresem amennyi nekem kell.

A KARPITOS

A sok panaszkodó között, az egyetlen, akinél százszázalékos elégedettség észleltem. Nem márol-holnapra sikerült neki sem de ma 14 munkással dolgozik.

— Tavalyhoz viszonyítva sokkal jobb évem van, állandóan emelkedik a forgalom. Éppen ez öszel újabb helyiséget béreltem a régi mellé. Igazán meg vagyok elégedve. A „client”-ok szeretik a munkámat. Lehetőleg magyar munkást foglalkoztatok, de csak olyat, akinek rendes munkaadélya van. Vagyis, aki legalább 3-4 éve van Párisban. Megmutatja raktárát. Igen izléses karszékek, nyugágyak, bőrből, brokátból.

Ügylátszik, még vannak emberek, akik ezt meg is tudják fizetni.

Ennek a kis anekdotának a nyomán a következőket akarom még megjegyezni. Ahányan ide vetődtek Párisba, ahányan itt kiverkedtek egy kis egzisztenciát, mindannyiuk mögött, keseres, küzdelmes kezdet van. Nem hiába, mindegyik azzal kezdte:

— Ha én elmondhatnám, mi minden mentem keresztül...

A legtisztább magyar beszéd közepette, mindegyik következetesen „client”-et mond, vevő helyett, annyira beléjük idegződött ez a szó.

Mindenütt és mindig főképpen az asszonyok mutatták meg bámulatramelőt, hogy kitartásuk, szorgalmuk avaták őket az igazi dolgozó társaságba és hogy milyen morális támaszt jelentenek ebben a keserves életküzdelemben.

Mindy Pona

5. OLDAL

Szép fehér fogak: Chlorodont

a csodásan üdítő borsmenta-fogpép. Egy tubus ára 20 Lei és 32 Lei.

NOVEMBER 6.

Hírek

HALLÓ, ITT RÁDIÓ

B. L.

SPEAKER: Tomcsa Sándor

Hölgyeim és uraim, déli híreinket közöljük:

Bukarestből jelentik: Az itteni pénzügyi körökben óriási szeszáción keltett, hogy a kormány egy nyugdíjasnak kiutaltatta az illetményeit. Szakkörök a pénzügyi tranzakciót Lapal amerikai útjával hozzák összefüggésbe. Blanck Aristid a déli gyorsal elhagyta a fővárost, Rist megérkezését várják és Titulescu a londoni Daily Express partjain zokogott. Más.

Bukarestből jelentik: Az egy nyugdíjas illetményeinek kiutalásáról szóló hírek valótlannak bizonyultak. A pénzpiac megnyugodott, a tőzslén nagyobb kitételek történtek. A kormány kommunikeiben közölte, hogy a renthírek terjesztőit szemben a legszigorúbban fog eljárni.

Más. Bukarestből jelentik: Jorga, ma éjjel 3 óra 10.26 perckor körtaniratot küldött a tanfelügyelőségeknek, melyben közli, miszerint nem ragaszkodik szigorúan ahhoz, hogy az elemi iskolákban a rádióaktívítás elméletét görögül adják elő. Egyben ismételtén felhívja az illetékes körök figyelmét a tanügyi mellett létesített árucarnokokra, hogy a napokban friss kokusz-zsir érkezett.

Más. Csikszereadából jelentik: Itt van az első hó. Ez alkalomból a nyugdíjasok memorandummal fordultak a kormányhoz, hogy mikor lesz a hó-elso?

Más. Montevidéből jelentik: Itt egy olyan amerikai filmet mutattak be, amelyikben nem fordult elő boxmeccs.

Más. Hollywoodból jelentik: Greta Garbot ma egy európai trónörökös sem kérte meg.

Más. Bécsből jelentik: Matuska ma 1 óra 2.02 perckor ült le ebédelni. Barna zakó volt rajta és fekete fűzős felcipő, a balcipőfűzőn két bogar. Huslevest evett májgaluskával (kettőt és felet evett meg), utána sóbanfőttet formázószszal. Ebéd után hosszabban vakargatta balkönyökét és hármát köhintett... Ja igaz: valami ismeretlen orvos felfedezte a rák kór-akozóját.

Ezzel déli híreink közlését befejeztük, rövid szünet után Argetoianu pénzügyminiszter tartja meg előadását ezzel a címmel: „Ké az a lej, ami az adózó zsebében van”.

Az előadás iránti érdeklődés felkeltése céljából már most közöljük, hogy aki nem lesz Argetoianuval egy véleményen, a kormány egytől hat hónapig terjedőleg, betétként fogja kezelni. A viszonthallásra.

— ARADOT ELÖNTÖTTE AZ APRÓPENZ. Aradról jelenti tudósítónk: A várost annyira elárasztotta az aprópénz, hogy az összes bankok, sőt a Banca Nationala maga is képtelen a tömeges beváltásoknak eleget tenni.

— GYILKOLT A RENDŐR. Aradról jelentik: Gherman Matei tutajos román néhány nappal ezelőtt nyomtalanul eltűnt. Testvére jelentette a rendőrségnek az eltűnést. A nyomozás számai a Maros-partra vezettek, ahol az eltűnt tutajos vérről átitatott kalapjára akadnak. Ma, Serb Todor volt közrendőr személyében a rendőrség elfogta a gyilkost, aki bevallotta, hogy Ghermant leütötte, majd a Marosba dobta. A szerencsétlen áldozat hulláját még nem találták meg. A vizsgálat folyik.

— NOVEMBER 5-ÉN VÉGET ÉRNEK A KEDVEZMÉNYES UTAZÁSOK BUKAREST-BE. A CFR tudvalevőleg utazási kedvezményeket biztosított azoknak, akik különféle bukaresti kiállítás látogatására a fővárosba utaztak. Ezek az utazási kedvezmények november ötödikével véget érnek.

— GYÜMÖLCSTERMELÉSI PROPAGANDA. Aradról jelentik: Dr. Economu Virgil mezőgazdasági főfelügyelőt — mint ismeretes — a kormány gyümölcstermelési szindikátus létesítésével bízta meg. A főfelügyelő, — aki egyébként az aradi Csála-telepi mintagazdaság vezetője, — propaganda-vagont öhaját felszerelni, amelyen mezőgazdasági eszközökből és gépekből kiállítást tartana s amelyen egy kis mozigépet is üzembe helyeznének.

A kormány segített a nagyiparosokon, de nincs köszönet benne

Bukarest, november 4.

A nagyiparosok szindikátusa nemrégiben tartott kongresszusán erőiesen követelte a kormánytól, hogy az adóterhek csökkentésével siessen a veszélybe jutott romániai ipar megmentésére.

Ennek a fellépésnek némi haszna mutatkozik, amennyiben kiszivárgott hírek szerint

a kormány hozzájárult ahhoz, hogy a kereskedelmi és iparkamarák javára fizetendő járulékokat az ipari érdekel-

— Szerelem életfogytiglani fegyházzal. Győrből jelentik: A Tábla életfogytiglani fegyházbüntetéssel sújtotta Rabenhofer Mihályné és Kalmár Gábor zalamegyei Sáska községbeli lakosokat. Egy évvel ezelőtt ugyanis Kalmár, az asszony felbujtására meggyilkolta a gyengeelméjű Rabenhofert, aki nem jó szemmel nézte viszonyukat.

— A MUNKANÉLKÜLIEKÉRT! Marosvásárhelyről jelentik: A városi tanács mellett működő munkanélkülieket segélyező bizottság előtt eddig már 886 munkanélküli családfele jelentkezett, akiknek száma még a tél beálltaig valószínűleg tetemesen megnövekszik. A 200 személyre készült ugynevezett melegedő már megnyitották, míg a népkonyha, amelynek céljaira a város 1 millió lejt adományozott, december 1-én nyílik meg. A város felhívással fordult Marosvásárhely tehetősebb polgáraihoz, hogy erejükhez képest támogassák a népkonyhát, amely sokszáz szegényt fog táplálni a tél folyamán.

— KASSZAFURÓBANDÁT FOGTAK EL CSERNOVICBAN. Bukarestből jelentik: A sziguranca letartóztatta Edgar Wolff Gold lengyel állampolgárt, akit különböző betörésekért és kasszafurásokért több állam rendőrsége köröz. Goldot Bacauban lakó Larátője, Weintraub Olga árulta el, akitől a hatóságok azt is megtudták, hogy a szélhámos fiatalember éppen a közeli napokban akar egy nagyobb betörést végrehajtani Csernovicban. A bukaresti központi sziguranca azonnal kiküldte egyik legügyesebb detektívjét, akinek sikerült is Csernovicban megtalálni és ártalmatlanná tenni Goldot. Vele együtt letartóztatták bűntársait, egy Jancu Procopovits nevű állítólagos újságíró, a csernovici „Luptator” munkatársát, Julia Jencovszky tanítónőt, valamint ennek barátját, Padilvcski kereskedőt és végül egy Rosenberg Alfréd nevű diákot. Ugyancsak elfogták a banda orgazdáját, Braunstein József személyében. Kihallgatásuk most van folyamatban.

— Londonban zsákonként két shillinggel drágult a buza. A gabonáarak emelkedése következtében a liszt és a buza Londonban zsákonként két shillinggel drágult.

— 35 ingyen ebéd. Dicsőszentmártonból jelentik: A dicsőszentmártoni Miszsió társulat vezetősége figyelemreméltó akciót indított. A helyi kereskedők s vidéki földbirtokokosok bevonásával sikerült biztosítani, hogy december 1-től, március 1-ig 35 gyermek és agastyán ingyen ebédet kapjon. A szegény gyermekek téli felruházása is folyamatban van.

— Költözködnek az adventisták. Dicsőszentmártonból jelentik: Az adventisták, akik öt évvel ezelőtt megvásárolták a Rákóczi kertet s több millió befektetéssel hatalmas palotát emeltek, költözködnek Dicsőszentmártonból. Új otthonuk Brassóban lesz, ahová berendezéseiket már napok óta szállítják. A Sándor János hegyen levő birtokot az épülettel együtt eladják. Az adventisták távozása újabb csapás Dicsőszentmárton kereskedelmi életére.

— Zár alá vették Köszeg város vagyonát. Budapestről jelentik: Kedden reggel a vas megyei alispán elrendelte Köszeg város egész vagyonának zár alá vételét az egyik szombat-helyi bank 400 ezer pengő követelése miatt. Együttal kivették az intézkedés jogát a város polgármesterének a kezéből s külön kiküldött bizottság kezdte meg a vagyon pontos feltárazását. Hasonló eset 1896 óta nem történt magyar várossal.

— Motorbiciklisták tragédiája. Budapestről jelentik: Binre József parlamenti ör oldalkocsis motorkerékpárján Budapest felé közeledett. Gödöllő táján egy szembejövő autó fénycsórója annyira elvakította, hogy gépével egy utolsó kilométereknél hajtott. Sándor nevű bátyja, aki az oldalkocsiban foglalt helyet, azonnal meghalt, míg őt haldokolva a Rókus kórházba szállították.

ségek ötven százalékkal csökkentették.

Ezzel a megoldással az állam egyelőre nem veszít vele semmit, viszont a kereskedelmi és iparkamarák elesnének eddigi jövedelmük javarésztől. Valószínű, hogy ez a kedvezmény az iparosokat sem nagyon elégti ki. Egyébként hír van arról is, hogy a kormány a forgalmi adóról szóló törvényt is módosítani kívánja, valószínű azonban az, hogy ebből sem találnak majd sok megköszönni valót az ipari érdekeltségek.

Holnap dönt Horthy a halálraítélt Laki sorsáról

Budapest, november 4.

Horthy Miklós kormányzó ma még nem döntött az orosházi vasúti merénylet miatt halálraítélt Laki István megkegyelmezése ügyében. Az igazságügy-minisztérium a hivatalos aktákat csak tegnap tette le a kormányzó asztalára, akinek még nem volt ideje azok alaposabb áttanulmányozására.

A kormányzó döntés holnapra mindenképpen megtörténik.

Vickers, angoliparmágnás Bukarestbe érkezett

Bukarest, november 4.

Közgazdasági körökben nagy feltűnést keltett az a hír, hogy Vickers, a hírneves Armstrong-Vickers angol municiógyár egyik tulajdonosa a román fővárosba érkezett.

Vasilescu-Carpen kereskedelmi miniszter kedden kihallgatáson fogadta az angol iparmágnást, akivel hosszú ideig tárgyalta. Kiszivárgott hírek szerint a tárgyalás anyaga a kiskapusi és a kudzsári municiógyárak körül forgott.

Ezeknek a gyáraknak a megalapításánál ugyanis az Armstrong-Vickers-cég is érdekeltséget vállalt.

Vilmos svéd herceg bukaresti látogatása

Bukarest, november 4.

Vilmos svéd herceg, V. Gusztáv svéd király második fia, elindult Stockholm-ból és holnap Bukarestbe érkezik. Az előkelő vendég tiszteletére a kormány pénteken ebédet ad a közlekedésügyi minisztérium fogadótermében. Az ebédén megjelenik maga a király is, valamint Miklós herceg és a kormány tagjai.

Feltűnést keltett, hogy Popovici Mihály volt pénzügyminiszter is meghívót kapott. Ebből a tényből, valamint abból, hogy az ebédén megjelennek a svéd utépitési szerződés következtében Romániában tartózkodó jelentősebb svéd mérnökök és üzletemberek is, arra következtetnek, hogy a svéd herceg látogatásának az udvariasságon túl határozottabb céljai is vannak.

Vulpeanut visszahozzák

Bukarest, november 4.

A bukaresti fősziguranca értesítést kapott a budapesti rendőrségtől, hogy Vulpeanut, a kéjgyilkos beszercei táncosnő, aki Apahidán Greavu Flaviu egyetemi hallgatót lelőtte, rövidesen kiadják a román hatóságoknak.

Vulpeanut a fősziguranca detektívjei veszik át a határon s előbb Bukarestbe viszik, ahonnan aztán visszaszolgáltatják a kolozsvári rendőrségnek.

— PIXAVON, PITRAL-T TARTALMAZ. A Pitral hozzáadása által a Pixavon prophylaktikus hatást gyakorol, amennyiben a hajnövést és hajpapillákat előnyösen befolyásolja. A Pixavon ennélfogva elsőrangú hajápoló-szer. Nincs több korpa, ha Pixavon-Shampoo-t használ, (10 lejért két mosáshoz) és folyékony Pixavon (egy babypalack 28 lej, 2-3 mosáshoz). (be)

— Fej-, váll- és agyérkeumánál, idegfájásoknál, szaggatásnál és zsábnál a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendkívül hasznos házszer, mely kora reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát jól kitisztítja. Egyetemi klinikákon szerzett tapasztalatok tanúsítják, hogy a valódi Ferenc József víz gyors és biztos hatása, kitűnő gyomor- és béltisztító szer. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— FÁJDALMAK, melyek gyulladások, zuzódások, inrándulások által testrészekre és ízületekre gyakran az elviselhetetlenség fokozódnak, a szevedőt a kétségbeesés szélére viszik. — Az Egyesült Államokban azonban egy olyan szert fedeztek fel, amely minden ilyen fájdalmat azonnal enyhít és a legrövidebb idő alatt teljesen megszüntet, ha a fájó testrészt ezzel a Sloan's Liniment nevű szerrel bedörzsölik. — Néhány cseppet a fájó testrészt dörzsölve, valóságos csodát művel. — Sloan's Liniment már nálunk is ismeretes és kapható. (be)

— A FOGAK színváltozása sohasem fordulhat elő, ha a fogak egy jó fogpaszta és megfelelő kefe által rendszeresen kezeltek. Leülepedések, melyek nyál és szájnédvek által képződnek, (fogkő, foglepedék, bakterium, fészkek, dohány, kávé, tea által) és még inkább olyanok, amelyek higanytartalmu amalgamtömések vegyi elváltozása által keletkeznek, gyakran igen gyorsan és intenzíven elváltoztatják a fogcsorok tisztá kinézését. Csak egy alapos és rendszeres ápolás az Odol-fogpasztával, Védi fogait a kellemetlen színváltozástól. Az Odol-fogpaszta nagyfokú colloid alkatrészeinél fogva, nagy abszorbeáló képességgel bír és eltávolít minden tisztatlanságot, kellemetlen szagot és festékanyagot, mely a fogra tapadhat. (be)

— TANCISKOLA. Havadiné tánciskoláját november hó 3-án, kedden nyitja meg Hosszú-utca 13. sz. alatt. Tananyag: A szezon legszebb táncművésze. Zárt kolonok. B-iratkozás minden kedden és csütörtökön ugyanott este 8-10-ig. (e)

— EGYSZERŰ KÖNYVVITELTAN magán-uton való elsajátítására, számos műtával és egyéb hasznos tudnivalóval. Igen alkalmas iparosok és kiskereskedők részére. Ara 51 lej, postán pórtóval 56 lej. Legegyszerűbb a pénzt utaltványon előre beküldeni, akár postabélyegekben. A Brassói Lapok Könyvtárléla.

— DR. DOBRESCU fogorvosi rendelőjét ujonnan átalakítva Brassó, Kapu-utca 51. sz. alá helyezte, (bejárát Kálvin János-utca, második kapu, a Népbank épületében). A technikai munkák Hubert István, a betegsegélyző fogtechnikusa vezetése mellett készülnek. Rendelés délután 2-7-ig. (be)

— CSÜTÖRTÖKÖN JÁTSZIK BERNFELD a Honterus iskola aulájában. Kérdete fél kilenc órákor. Jegyek a Zeitschriftenzentrálnál kaphatók. (e)

— CONRAD VEIDT BRASSÓBAN. Conrad Veidt híres szinpadai és filmszínész rendkívüli vendég szerepléséhez a bécsi „Komödie” eredeti ensemblé-jával ma kezdődik a jegyek eladása. Conrad Veidt-on kívül még szerepelnek: Trude Burg, Lilli Herdmenger, Vera Spakova, Martin Berliner, Mario Gang, Walter Haack, Alfred Huttig, Eduard Sekler, Rudolf Teubler és Josef Victoria. — A darabot szinpadra hozza Rolf Jahn igazgató. A művészi vezetés Alfred Huttig kezében van. A tournée vezetője G. Ongyterth. (e)

— A MUNKANÉLKÜLIEK javára a Modern Mozgó holnap, csütörtöktől kezdve minden héten rendez délután 3-5-ig egy előadást, amelynek teljes bevételét hetenként Suciu polgármester urnál a munkanélküliek javára lefizeti.

Fontos tudnivalók

a „Viktoria és a Huszár” premierjével kapcsolatban!

Ábrahám Pál világsikerű operettjéből a szezon legragyogóbb filmjét készítette el a német filmtechnika. A film iránt megnyilvánuló óriási érdeklődésre való tekintettel ajánlatos jegyekről idejében gondoskodni. A film, minthogy egymásután programozva van Erdély összes városában, Brassóban csak néhány napig maradhat műsoron. Aki ma megnézheti, ne halsza holnapra, mert ezt a filmet mindenki látni akarja. Ivan Petrovics, Verebes Ernő és Gretl Theimer ebben a filmben a legjobb sikerűket aratják. Olyan muzsikája, mint ennek a filmnek, még nem volt. De nem is lesz sokáig. A legszébb és legelvezetesebb két órát jelenti egész életében a Viktoria és a Huszár megtekintése. Ma premier a „Modern Mozgó”-ban.

LINOLEUM és SZŐNYEGÁRUHÁZ

Függönyök, Asztal- és ágytakarók, Otománok Butorszővetek, Grádli, Matracok, Paplanok

SCHROLL-CHIFFONOK LERAKATA
TELLMANN & WOCET
BRASSÓ, BUZASOR 8 SZAM

ASTRA
(APOLLÓ)
MOZGÓ
BRASSÓ

Általános közkívánatra még ma
„A SZERELEM DALA”
című hangosfilm lesz vetítve Renate Müller és Gustav Fröhlich-el.

Közgazdaság

— Bérlet, az nem kell: felesbe visszaveszem a birtokot!

— Adósságrendező egyezséget kell kötni, mert más formában az agrárius nem fizethet

Budapest, november 4.

Tegnap elmondottuk, hogy az eladósodott magyar birtokok kamatait a magyar kormány mérsékelte. Azt is elmondottuk, hogy az árverési lehetőségeket megszüntették és ennek konzekvenciájaként megállapítottuk, hogy az adós, az agrárados, valahogyan talpon marad, de hitelezője feltétlenül belepusztul abba a betegségbe, hogy pénzzel megsegítette és kisegítette azt a földbirtokot, amely tőle kérte a pénzt.

Most arra kell rámutatnunk, hogy miképpen tud kivergődni a magyar bankkrízis abból a hinárból, amelybe hibáján kívül beleesett és oda kell elérkeznünk, hogy a magyar agráradosok mai állásának tanulságait a romániai viszonyokra megfelelően alkalmassuk.

A magyar birtok nem fizet. Nem fizet, mert nem muszáj. A román birtok nem fizet, mert nem tud. Lényegileg a két eladósodott birtokos-osztály vergődése között sok különbség nincsen. De formailag igen. Formailag az a különbség, hogy bármennyire is kapálódzik ellene a romániai birtokos, a romániai bank előbb-utóbb elérvezi, kiszedi talpa alól a talpalatnyi földjét, megfojja életlehetőségét, mert nincs más módja, mint hogy elvegye tőle az egyetlen reálfedezetet, a földet, amelyet a hitel fedezeteként annak idején az adós nyújtott.

Gróf Hadik János, a magyar Kisbirtokosok Országos Földhi-elintézetének elnöke a bajbajlított kiscgazdák szanálásának kérdésében éppen most adott ki egy brosurát, amely a földterherrendezés pénzügyi megoldásának útjait keresi. Ez a brosurá okos és értelmes, nagyvonalú és egészen az atomokig lehatoló, de a praktikus élet ezt a szanálási tervet két okból nem valósítja meg. Az egyik ok és nem ez a legsúlyosabb ok: nincs meg a hozzá szükséges pénz. A másik ok, ez már súlyos: a földterhermentesítés során kiadandó és 50 éven belül bevalandó költségek letérítési és letaglóznák a felfejlődött magyar ipart és a napiforgalomnak szükséges elánhoz szokott kereskedelmet.

A tudomány és a teória kereset, de leggyakrabban csak az élet találja meg a módokat. Ma már vannak is ilyen talált módok. Kitermelődtek a kagyló könnyeiből a gyönyögyök, megalkudott a helyzettel az alkuhoz nem szokott töke és beletörődött a sorsába a függetlenségben magát kiélt földtulajdonos. Ma Magyarországon egyre sürűbben az történik, hogy kiegyeznek. Az első helyen bekebelezett hitelező és a rangsorban utána következő többi hitelezők megállapodnak abban, hogy megveszik a megtartott árverésen a tulajdonos földjét és aztán — visszaadják. Ez a forma nem szinleges adás-vétel és nem jelenti azt, hogy a földbirtokot terhelő költségek kielégültek volna, de a forma csak forma ahhoz, hogy ne akadjon el a vágatásból döcögésbe lehalkult termelési menet és ne vessen oda a licitáció dobpergése közben sem a hitelező pénze, sem az adós kenyere.

Ma beszéltem egy gazdával, akinek még tavaly ilyenkor a Balaton környékén, Fehérmegyében, 600 holdas földbirtoka volt. Ez a gazda elmondta, hogy öt tovább a krízis nem érdekli: megoldotta a világválságát. A földjét elárverezték és az árverésen befolyt vételárból kielégítették az első helyen bekebelezett jelzálogos hitelezőt. Birtokát az árverésen a rangsorban tovább következő második és harmad helyi hitelezők vásárolták meg és ezek a hitelezők a birtokot felkínálták a régi tulajdonosnak — bérbe.

— Pompásan járt, — mondom naivul.
— Nem vettem ki bérbe, — válaszolja a gazda. Ma nem lehet semmiféle rizikót vállalni! Nekem elég volt a rizikóból!
— Hát mit csinált?
— Felesbe kivettem.

Felesbe vette ki? Felesbe vette ki: ez a Megoldás. A bank vezérigazgatója nem mehet ki az árverésen összevásárolt földtömegekre tehenet fejni és az igazgatóság tagjai, akik a konjunktúra boldogabb esztendeiben ahhoz szoktak, hogy tantiemet szedjenek, nem költözhetnek ki az

árverésen megvett birtokokra, trágját bordanai. Menteni kell, ami menthető. Menteni kell a hitelezőnek az önmaga üzleti lehetőségét, menteni kell a hitelezőnek a betétesek pénzét és itt éppen ezért nem lehet más ítéletet hozni mint amilyen ítéletet bölcs Salamon hozott hajdanában, aki az egy gyermek vitázó két anyja között bárdos akarta kettévágni az egy gyermeket.

Ma az a cél, — sőt ma csak az az élet célja, — hogy a felborult és egymásra tornyosult veszedelmek árából kimentsük a kimenthető. Ki kell tehát egyezni. A hitelező sem kaphatja meg száz százalékosan azt, a mi neki jár, az adós sem fizetheti meg száz százalékosan azt, amivel tartozik, tehát kibékelni, sem mint háborút viselni, mert a háború — ezt már 1914-ben Norman Angel is megmondotta — „rossz üzlet.” Ezt a rossz üzletet parirozza most az élet, amikor megelégszik azzal, hogy feles gazdálkodásban kapja vissza pénzét a hitelező és feles gazdálkodásban fizesse meg adósságát az adós.

A tehermentesítési eljárások, az adósságok konverziójának lehetetlenül öletszerű és soha alaposítással meg nem oldható tervei, a kényszerrel elkönfiskált fedezeti kielégültség nem hozhatja meg azt az eredményt, mint a milyen eredményt hoz az az egyszerű baráti kézfogás, amelyben felolvadnak az ellenséges indulatok és megbékélnek a divergens érdekek.

Arról szó sem lehet — és erről az álomról tegyen le Románia is, — hogy holnap megjelenjen a mentő angyal az eladósodott birtokkomplexumok felett, megjelenjen azzal az irdatlan mesebeli dunával, amelyből ez alkalommal hópelyhek helyett az éhes és reményvesztett ember felé pénzbankókat szór. Talán és mindössze arról lehet szó, hogy hitelező és adós, minden állami beavatkozás nélkül, valahol a palló közepén megállapodnak abban, hogy a túlsó partra egyik sem akar hamarabb érni. Nem kelnek ököltre, hogy erejüket összeremérik, hanem kibékülnek és karonfogva sétálnak el a célszállagig, amelyet átszakítani csak együtt érdemes.

A román birtokeladósodás kritikus napjaiban aplikálni kell ezt a magyarországi okos példát, amely oda mutat, hogy:

1. az adós nem fizethet, mert nincs miből,
2. a hitelező nem erőszakoskodhatik, mert nincs értelme,
3. az állam nem segíthet, mert nincs hozzá ereje,
4. a föld nem szanálható, mert nincs többé rentabilitása,

tehát adósságrendező egyezségeket kell kötni ahhoz, hogy az adósságok tényleg rendeztesenek is. Ma az a helyzet, hogy az adósságokat csak békédiktátumokkal — rendezik. A békét kötni szokták és nem diktálni! E pillanatban a pénz, a töke, a hitelező nem kéri meg a töke nélkül vergődő agráriust adósát, hogy hol találkozhattának, a megoldásoknak mely fennsíkján békülhetnének össze, csak durván és gorombán neki megy: legyen az bank, legyen az magánhitelező, vagy páne legyen államhatalom. E diktátumok helyett kezdet kell fogni és ahelyett az Országos Földhitelezési helyett, amely nálunk immár ti zedik esztendeje készül, de még addig sem jutot el soha, hogy akár csak cégtábláját is kiakaszthassa, országos adósság kibékítő szervezetet kellene teremteni. Felesbe, ahol megy. Bérletbe, ahol megy jobban megy. Bizományba a földet, ahol másképp nem lehet, mert:

1. csak így kap pénzt a hitelező,
2. csak így lehet a hitelező hitelezőjét, a betétest, nyugalomban és megnyugodottságban tartani,
3. csak így szerezhet magának betető falatot az a paraszt, az a törpe és az a közepbirtokos, sőt az a nagybirtokos is, aki ma már, száraz kenyerét acélos buzájának lisztje helyett, a kéregetés szemétdombjáról szedi össze,

4. és csak így törődött az az állam annak a 86 százalékos lakósságtömegnek életstandardjával és megélhetési lehetőségével, amely ma a 14 százalékos reprezentáló kereskedelem, ipar, hivatalnok kar és bankokrácia kedvéért nem akarja észrevenni, hogy az ál-

lam nem a kisebbségek terrorjának kedvéért van, hanem annak a megsemmisítő többségnek boldogulhatásáért, amelyet négy szemközti magánbeszélgetésben úgy hívnak: paraszt.

A nyugati államok a nincstelen agráriust három százalékos amortkölcsönökkel látják el, 50 éves amortizációt engedélyeznek a támogatásokat és egyéb kiváltságokat adnak. Románia mindebből a maga birtokos osztályának semmit sem tud adni és mert semmit sem tud adni, azt hiszi, hogy aem is kell semmit sem adni. A szervezetlen falusi tömegek nem fognak lázadásba és forradalmakba

Deszélyben az állatkivitel

A kiviteli prémium bevezetését követeli a kormánytól a romániai állatexportőrök szindikátusa

Bukarest, november 4.

A román kormány különböző akciókat kezdett az európai államokkal fennálló kereskedelmi szerződéseket revidálására. A megbeszélések főpontját mindenütt az állatkivitel kérdése képezi, amely egyik legfontosabb jövedelmi forrása Románia mezőgazdasági életének és amely jelenleg súlyos veszedelemben forog. Ausztria csökönysen ragaszkodik tervéhez, amely szerint monopolizálni akarja az élőállatbevittelt olyformán, hogy a belföldi állattenyésztés fokozásával fedezzék a jövőben a belföldi szükségleteket. Franciaország szintén megtagadta azt a hajlandóságot, hogy a román állatkivitel előnyére módosítsa a román-francia kereskedelmi szerződést.

A számok és statisztikai adatok azt igazolják, hogy a romániai állatkivitel — éppen az európai államok elzárkózó magatartása miatt — komoly veszedelemnek néz elbe — és amennyiben sürgősen nem történik intézkedés, úgy a jövő évi állatkivitel 25 százalékkal lesz kisebb, mint az idei év kiviteli mérlege.

A lappangó veszedelem megértéséhez tudni kell azt, hogy Románia élőállatkivitelének legfőbb felvevő piacai az elmúlt évben Ausztria és Csehszlovákia volt. Hivatalos kimutatás szerint 1930-ban exportáltunk Ausztriába 45.852 darab szarvasmarhát és 41.419 darab disznót. Ugyanakkor Csehszlovákiába kivittünk 58 ezer darab élőmarhát és 57.869 darab disznót.

A kimutatásból nyilvánvalóan kiviláglik tehát, hogy

ez a két ország az elmúlt évben szarvasmarha kivitelünk 71 százalékát és disznókivitelünk 99 százalékát vásárolták fel.

Az idei év azonban az export letörését hozta. A krízis maga után vonta a fogyasztás csökkenését, amit súlyosabba tett az a körülmény, hogy mindkét állam a legképtelenebb megszorító intézkedéseket fogantatosította részint gazdasági, részint pedig politikai érdekektől vezéreltetve.

Mint mondtuk, januártól kezdve egyre másra veszítette el Románia felvevő piacait. A félelvi statisztika igazolja az élőállat kivitel fokozatos visszafejlődését. Így például 1930 év első hat hónapjában Ausztriába exportáltunk 17.916 darab élő marhát, az év második felében pedig, a jelenleg érvényben levő átmeneti kereskedelmi szerződés mellett aligha fogunk többet exportálni, mint 10.500 darabot. Előreláthatólag tehát

az idei szarvasmarha kivitel összege

24.561 darab lesz az elmúlt évben exportált 45.852 darabhoz szemben, ami azt jelenti, hogy decemberig Románia élőállatkivitele Ausztriába közel 30 százalékkal esett.

Elriasztó statisztika, amit azonban a számok igazolnak.

A disznókivitel ellen azonban nem lehet panaszunk, mivel annak nívóját Ausztriával szemben sikerült változatlanul megtartani. A helyzet ugyanis az, hogy a júniusban megkötött ideiglenes kereskedelmi szerződés, amelyet november 1-én „modus vivendi” formájában meghosszabbítottak, azt az előnyt biztosítja Romániának, hogy egy preferenciális, tehát leszállított vámilleték mellett heti 900 darab disznót exportálhat, ami jóval fölülte áll az elmúlt évben exportált kontingensnek. Ezenkívül jogunkban áll 150 kilogrammnál súlyosabb disznót tetszés szerinti mennyiségben Ausztriába bevinni. Tekintve, hogy ezt az átmeneti szerződést újabb hat hónapra meghosszabbították, az ausztriai disznókivitel egyelőre teljes mértékben biztosítottnak tekinthető.

Ami Csehszlovákiát illeti, élőállatkivitelünk jelenlegi helyzete a következő képet mutatja: az idei év első hat hónapjában

exportáltunk 6.179 darab szarvasmarhát, ami alig felel meg az elmúlt évi kivitel 10 százalékának, továbbá 9474 darab disznót, ami mindössze csak 16 százalékát teszi ki az 1930-ban exportált mennyiségnek.

Azt látjuk tehát, hogy csehszlovákiai piacunk teljes mértékben elvesztettük úgy a marha, mint a disznókivitel szempontjából. Ez ugyancsak fekete statisztika, amely sürgős intézkedések megtételére figyelmeztet.

Felvevő piacnak számít még Olaszország, amelynek kapui az elmúlt évben nyitlak meg a romániai kivitel számára. Az elmúlt évben összesen 38.243 darab szarvasmarhát exportáltunk, míg az idei év első felének összkivitele 27.101 darabot tesz ki, ami azt jelenti, hogy az év végéig összesen 54 ezer darab szarvasmarhát fogunk exportálni.

Végül pedig Franciaország, ahová csak az idei év januárjában kezdtünk exportálni és

az év első hat hónapjában 10.897 darabot vittünk ki, ami azt jelenti, hogy az egész évi kivitelünk 20-25 ezer drb. szarvasmarhát fog kitenni.

Ez a szám azonban aligha fog emelkedni, mivel — mint ismeretes — Franciaország a jelenlegi körülmények között nem hajlandó Romániának olyan enged-

„LÉRESCHÉ”

FABRICATION FRANÇAISE

QUALITÉ GARANTIE

borotvapenge

a legfőkétebb, az a penge, amely Franciaországban a közkeveltségnek örvend. Kiváló minőségéről meggyőződhetik, ha díjtalan próbát kér a romániai vezérképviselőtől.

NARCISSE H. BALTHAZAR

Bucuresti, I. Str. Selari 7.

ményeket tenni, amelyek lehetővé tennék az élőállatkivitel fokozását.

Ha tehát ezeket a számokat összegezzük, akkor

megállapíthatjuk, hogy a jövő évi élőállatkivitelünk 25 százalékkal lesz kisebb az ideinél, amely annál súlyosabb, mivel az idei mérleg is fekete számokkal fog zárulni az ausztriai és csehszlovákiai megszorítások miatt.

A kivitel visszafejlődése az 1929 évi kivittel szemben több, mint negyven százalékos lesz. Negyven százaléka fog tehát eladatlanul maradni a romániai élőállatkivitelnek.

Összegezve a többi piacok minimális felvevőképességeit, megállapíthatjuk, hogy a jövő évben alig fogjuk tudni el-

helyezni a kivitelre szánt élőállatok 75 százalékát.

A jövő év kilátásai tehát a lehető legkatasztrófálisabbak. Ennek tulajdonítható az az elkecsereedett hangu memorandum, amit a romániai állatexportőrök szindikátusa intézett a kormányhoz és amelyben sürgős közbelépést követel a fenyegető veszedelem elhárítására. A memorandum, miután vázolja és számadatokkal igazolja az élőállatkivitel súlyos helyzetét,

követeli, hogy a kormány haladéktalanul léptesse életbe az állatkivitelnél is a prémium rendszert, mint ahogy azt a gabonánál tette,

ellenkező esetben milliárdos veszteségek fogják érni az országok.

S. M.

DÉCSEY ZOLTÁN:

41

A SIRO VÁROS

— Mit akartok itt? Eladtátok a várost a cseheknek és azt akarjátok, hogy min-
ténél ti zabáljatok meg a csehekkel! Ez
most mind a mienk!

Hatalmas robajjal szakadt be a másod-
dik raktárpépület ajtaja.

Bognár halálsápadt arccal állott ott és
egyszerre csak dörgő hangon üvöltött a
tömegbe.

— Emberek, megálljatok! Ti most ra-
boltok és itt statárium van. A rablókra
halál vár. Hagyjatok itt mindent és tér-
jetek haza...

Gunyos röhögés, szitok, káromkodás
volt a válasz.

Takács Bognárhoz hajolt és nyugodtan
kérdte:

— Lövessek?

— Nem, ne még.

— A háborgó tömegbe kiált.

— A józanságotokra appellálok. Ne
kényszerítetek a legvégsőre...

Kő füttyült el a füle mellett.

— Lövessek?

— En nem leszek Noske. En nem lö-
vetek a népre. Kapitány ur adasson le
egy szalvét. Arra talán szétfutnak.

A fegyvercsövek a magasból emelked-
tek. A sortűz robajt sokszorosan verték
vissza a raktárpépületek falai.

A tömeg pillanat alatt szétrebbent.
Sokan a földre vetették magukat, a leg-
főbbben az összerabolt holmit hátrahagy-
va vad futásban szaladtak ki az utcára.
A kormánybiztos az őrségnek meg-
hagyta, hogy a kapukat erősen szállja
meg és akadályozza meg a fosztogatók
behatolását.

Az autó visszafordult és Bognár vissza
tért hivatalos helyiségébe.

A hadtestparancsnok és a polgármes-
ter vártak rá.

Félóra múlva újból telefonjelentés ér-
kezett. Most már a dohánygyár is jelent-
kezett.

— A csőcselék újból gyülekezik. Az
esti órákra a támadást meg fogják ismétel-
ni. Erősítést kérünk.

Bognár a hadtestparancsnokhoz for-
dult.

— Tábornok ur, garanciát adhat nekem
arra, hogy a hátralevő három napra
fenn tartja a rendet és megakadályoz
minden fosztogatást, minden rendzava-
rást?

A tábornok kezei csüggedten estek le
az ölébe.

— Nem adhatok garanciát. Ma már
nincs husz megbízható katonám.

— Finita la comedia, — mondotta ke-
serűen Bognár.

— A város polgárságát meg kell védel-
meznünk a csőcselékkel szemben, — je-
lentette ki határozottan a polgármester.
A kormánybiztos becsöngette a titká-
rát.

— Titkár ur, állíttasson elő egy négy
személyes autót és tüsszék ki rá a fehér
zászlót, tíz percen belül indulunk.

A másik két ur tudta, hogy mit jelent
ez.

A Dóm hangja ebben a pillanathan
panaszos szóval kondult meg. Misére
szólította a híveket. A nyitott ablakon
zugva áradtak be az öreg harang hang-
jai és olyan végtelen szomorúság volt
bennük, hogy a három ember szótlanul,
elfogódott szívvel hallgatta kongásukat.

Bognár Miklós arca eltorzult.

— Nekem kell átadnom a várost. Há-
rom nappal hamarabb kell behívnom a
cseheket, mint ahogyan megállapodtunk.

A polgármester szomorúan hűmög-
gött. A tábornok felpattant helyéről és
idegesen szaladt fel és alá a szobában.

— Szegény és gyalázat! És ezek embe-
rek? Sokat csalódtam az életben, de ez
volt életem legnagyobb csalódása. Nem
számoltam a tömeg alantas indulataival.

Lenn túlkölt az autó. A három ur he-
lyet foglalt a kocsiban, a soffőr mellé
Takács kapitány ült. A gépkocsi nekiira-
modott és az eperjesi úton csakhamar

kijutott a városból.

Délutánig aránylagos nyugalom volt.

Csendes és unalmas vasárnap délután-
nak indult. Három óra tájban a baka-
korzó megtelt pántlikás cselédleányok-
kal és leszerelt katonákkal. Három óra
tájban szétnyílt a színpad Wagner-fü-
gönye, és a színészek játékos kedvvel
kezdtek meg mókájukat, hogy nevetésre
derítsék a szomorú órákban azokat, akik
a színházban kerestek pillanatnyi fele-
dést kínzó érzéseikre.

Pista a kávéház tükörablakánál ült,
a vagabundusok törzszakasztalánál.

A város nem sejtett semmit.

Csak a duvadak készültek újabb tá-
madásra. Sötét kloaka-alakok verődtek
össze a dohánygyár és az ételmezési rak-
tárak körül.

Korán alkonyodott. Négy óra tájban
már kigyultak a kávéház lámpái.

Egyszerre zeneszó hangzott fel. A tá-
volból közeledtek egy pattogó induló
ütemei.

Árva Pali felfigyelt.

— Mi ez? Katonabanda játszik!

A hangok mindinkább közeledtek. A
vagabundusok a kávéház elé rohantak.

Mankójára támaszkodva ott állt Csö-
mőri hadnagy. Üres szemekkel nézett
maga elé és Pista szíve keserű fájdá-
lomban szorult össze, amikor a féllábu
tisztet észrevette.

— Ime a hősiesség és az önfeláldozás
szimbóluma az utcasarkon. És ott jönnek
a győztesek!

Zárt négyes sorokban kanyarodott be
a Főutca sarkán egy cseh zászlóalj.
Frissek, vidámak voltak a katonák. Tor-
kuk szakadtából énekeltek.

— Mi szme szokolici...

Majd a sorok végén ütemesen hangzik
fel:

— Raz... Dva...

A zászlóalj élén egy kapitány lovagol.
Mellette egy pap gyalogol. A csehveze-
tő, fiatal városi kaplán, itt végezte az
iskoláit, Pista emlékszik rá az iskolából,
egy osztállyal járt felette. Nagyfejű, ko-
moly, hallgatag gyerek volt, nem sok
ész a koponyájában, de mindig igen szor-
galmas és sokat olvas. Az utóbbi hetek-
ben is gyakran látta őt, amint végigsie-
tett az utcán. Reverendája a csatakor ső-
pörte, hóna alatt mindig vaskos könyvet
szorongatott. A könyves Vrana Tóninak
nevezették.

Iskolák Egyesületek

— VÖRÖSKERESZT EGYLET TEA-ESTÉ-
LYE. A helybeli vöröskereszt egylet vasárnap,
folyó hó 8-án délután 5 órakor, a román ka-
szinó termeiben, (Piata Libertății 27. szám)
egy — táncal egybekötött — tea-estélyt ren-
dez. A tea-estély tiszta jövedelme a Vöröske-
reszt egylet karjának fenntartására szol-
gál, mely az elemi iskolákba járó, szegény és
elgyengült gyermekeknek ebédet ad. Az egy-
let ezután kéri föl a nemeslelkű jótévedőit a tea-
estélyen való részvételre. Belépésnél a tea fi-
zetendő.

— UJ HELYSÉGBE KÖLTÖZÖTT A ROK-
KANTEGYESET IRODÁJA. A hadirok-
kantak, hadiárval és özvegyek országos egye-
sületének (I. O. V.) brassói fiókja Hirscher-
utcai irodája átköltözött a Mester-utca 2. sz.
alá, a Lukács-féle gyógyszerárú érületébe.

HIRDETMEY

Az apáczai gör. kel. és evang. egyházak
közös érdeklődésből mintegy 155 000 buk. hasáb
tüzfűt adnak el, folyó hó 15-én november hó 15-
én délután 3 órakor. Kiküldési ár önként
300 lej. Árverési feltételek a lelkeszi hivata-
loknál megtudhatók.

Sport

↑ A MAGYAR ÖKÖLVIVÓK LEGYŐZTÉK
A CSEHSZLOVÁK VÁLOGATOTTAT. Prá-
gából jelentik: Nagy érdeklődés mellett folyt
le a magyar ökölvívó csapat prágai mérkő-
zése. A magyar csapat kikészülte brünni
gyengébb szereplését, ahol eldöntetlen ered-
ménnyel mérkőztek és szép küzdelmek után
10:6 arányban legyőzték Csehszlovákia olym-
piai reménységeit.

↑ SVÉDORSZÁG VÁLOGATOTT LABDA-
RUGÓI VASÁRNAP BUDAPESTEN MÉR-
KÖZNEK. A svéd válogatott labdarugócsapat
vasárnap a magyar fővárosban játszik a leg-
jobb magyar tizenegyet ellen. Tegnap este hoz-
ta nyilvánosságra Máriássy dr. magyar szövetségi kapitány a svédek ellen szereplő ma-
gyar együttes névsorát. Ezek szerint a ma-
gyar válogatott csapat összeállítása a követ-
kező lesz: Ujvári, — Mándi, Dudás, — Laky,
Sárosi, Lázár, — Fenyvesi, Avar, Turay, Vö-
rös, Hires. — Tartalék: Biri, Koranyi, Toldi. A
csapatösszeállítást általában megnyugvással
fogadta a sportközvélemény. Az egyetlen ki-
sérleti játékos Fenyvesi, a jobbszélső. Erre a
helyre a legmegfelelőbb játékos Tancos vol-
na, ő azonban román állampolgár és nem sze-
remlhet a közeljövőben megtartandó olaszok
elleni Európa-kupa mérkőzésen, már pedig a
svédek elleni mérkőzés mintegy előkészület az
olaszokkal vívandó küzdelemre. A svéd szövetségtől is megérkezett az értesítés Budap-
stre a csapatösszeállításukról. A svédek
négy egyesületből válogatják össze játékosai-
kat és a következő összeállításban szerepelnek
Budapest: Anders Rydberg, — Alfredsson,
Arne Johansson, — Liljebjoern, Rosen, Ernst
Andersson, — Jompa Nilsson, Gunnar Ryd-
berg, Lundahl, Rydell, Hansson.

↑ BAGOLY MONDJA VEREBNEK... Bu-
dapestről írják: Az egyik Párisban megjelenő
sportújság profilvázlat emelt a magyar vizi-
pólo és uszógárda ellen. A vád kiinduló pont-
ja, hogy a magyar uszók a los-angelesi olym-
piáisszal kapcsolatban két hónapos turát fog-
nak lebonyolítani az Egyesült Államokban. A
kérdéssel kapcsolatban a „Nemzeti Sport” ki-
süti, hogy a magyarokkal párhuzamosan a
francia uszók is ugyancsak két hónapos ame-
rikai turát terveznek. Ki a professzionista te-
hát? Bagoly mondja verébnek...

↑ VASÁRNAP NAGYVÁRADON JÁTSZIK
A FERENCVÁROS. Nagyváradról jelentik:

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vasdag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7:50, illetve 15 lej. Legkisebb hirde-
tés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény.
A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50 szeri megjelenésnél 2 lej.

Véte'-e'adás

Modern villa, napos oldalon,
Postaréten, eladó. Érdeklődni
Dr. Lemény, Brassó, Lensor 50.
15556

Csukott Studebaker-Erskine
autó kifogástalan állapotban
eladó. Dr. Flechtenmacher,
Brassó, Árvaház-utca 14—1.
15548

Brassóban, központban női-
fodrász-üzlet sürgősen, olcsón
eladó. Cim 15597 sz. alatt a
brassói kiadóban.

Százezer lej ökövel terbe-
vehető biztos megélhetést nyújtó
forgalmas fűszer, lisztüzlet,
áruval, lakással, berendezéssel,
városban. Cim 15593 sz. alatt
a brassói kiadóban.

CSALÁDI HÁZ új, eladó.
Cim 15590 sz. alatt a brassói
kiadóban.

Petőfi összes költeményei
egész vászonkötésben 65 lej.
utánvétellel 85 lej. Kapható a
Brassói Lapok könyvosztályá-
ban.

B. L. Kocsis Béla

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, évre 1200 lej. Magyarországra
negyedévre 14, félre 28, évre 56 pengő. A többi külföldi államokra negyedévre 420, félre 820
évre 1600 lej.

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség: Hunyad- és Alsóféhérvár-utca részére Déva, Str.
Ioan Creanga 2. Telefon 17 (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán Daniel, Gerő Sándor és Kónn Jenő. — Dés: Str. S. Barna-
tu 10. (Oszmán Kálmán). — Kolozsvár: Str. Duba-arior 7. volt Timár-utca) Neumann Ignác.
Marosvásárhely: Benjámín Árpád Str. Bererie 1 (Sörház-ú. — Nagyszeben: Strada Tur-
nului 13. (Szigetváry László). — Nagyvárad Str. Nic Jia 32 (Szabó Gyula). — Szatmár: Csokor-
naru 10. (Váradi József). — Szilágysomlyó (Helferlin Ernő). — Torja: Str. Bejele 4 (Erő-
nand 25. (Denes József).

Központi szervezők. pénzügyi elvétel jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes.
HIRDETÉSEK: tevesznek a kiadónvitalat, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hír-
detőrhoz. Részletes tarifák a készséggel szolgálunk.

A magyar ligabajnokság élén álló Ferencvá-
ros vasárnap Nagyváradon játszik a NAC-
Törékvás kombinált csapat ellen. A svéd el-
leni válogatott mérkőzésre való tekintettel a
„Fradi” négy tartalékkal fog szerepelni azon-
ban az együttes így is tekintélyes játékerőt
képvisei.

Színház * Művészet

Heti műsor:

CSÜTÖRTÖK: Fél 9 órakor: Feketeszáru
cseresznye. (Hunyadi Sándor világhírű színjá-
téka, 4 felvonásban. Olcsó helyárakkal.)

PÉNTEK: Nincs előadás.
SZOMBAT: Délután 3 órakor: Nótás kap-
tány. (10, 20, 30 lejes helyárakkal.)

Este fél 9 órakor: Huszárfogás (Operett,
ujdonság. Rendes helyárakkal.)

Este 11 órakor: Félemelet balra. (Francia
bohózat-ujdonság. Csak felnőtteknek! Rendes
helyárakkal.)

VASÁRNAP: Délután 11 órakor: Kis lord.
(Gyermekek-előadás, 10, 20, 30 lejes helyárak-
kal.)

Délután 3 órakor: Lehullott a rezgő nyárja
(Operett ujdonság. Olcsó helyárakkal.)

Délután 6 órakor: Feketeszáru cseresznye,
(Olcsó helyárakkal.)

Este 9 órakor: Katicza. (Operett ujdonság,
Rendes helyárakkal.)

HÉTFŐ: Nincs előadás.

KEDD: Meddig fogsz szeretni? (Vígjáték,
ujdonság, először.)

A FEKETESZÁRU CSERESZNYE, OLCsó
HELYÁRAKKAL. Az olcsó helyáru előadások
sorozatában holnap, csütörtök este a Fekete-
száru cseresznye előadása következik. A Fe-
keteszáru cseresznye már nem kell semmi
reklám, az eddigi zsúfolt házak bizonyítják
a sikert. Tekintettel az előre látható nagy ér-
deklődésre, ajánlatos jegyekről előre gondos-
kodni. Jegyek 10, 20, 30, 40, 50, 60 lejes ár-
ban.

SZOMBATON ESTE OPERETT PREMIER.
Szombaton ismét nagy premier lesz a magyar
színházban. A nagy sikert aratott Huszárfogás
címmel operettet mutatja be a társulat. A ma-
gyar tárgyú kiűnő operett biztos, hogy itt is
nagy sikert fog aratni. Rendes helyárak.

CSAK FELNŐTTEKNEK. A legszeleme-
sebb francia vígjáték, a Félemelet balra kerül
éjszakai előadás keretében bemutatásra szom-
baton este 11 órakor. A szellemes és hely-
zeikomikumokban bővelkedő vígjátékot csak
felnőttek nézhetik meg. Rendes helyárak.

Allás' keres

INTELLIGENS 36 éves in-
uriasszony házvezetőnői állást
keres, kimondottan uriháznál,
vagy idősebb urnál. Vidékre is
elmegy. Választ „Intelligens
36” jellegre Rudolf Mosse
Arad továbbít. 15592

Gimnáziumot végzett, két évi
gyógyszeres praxissal, kato-
navisel fiatallembor. drogueris-
ta, vagy irodai állást keres.
Szíves megkereséseket „Leiki-
ismeretes” jellegre a brassói ki-
adóba. 15591

Vérvés

1 éven felüli gyermekek jó
gondozásra elvállal idősebb
házaspár. Cim 15596 sz. alatt a
brassói kiadóban.